



Pelastakaa Lapset

VIHAN VERKOSSA

NUORTEN EKSTREMISTINEN REKRYTOINTI
DIGITAALISISSA YMPÄRISTÖISSÄ



Euroopan unionin
osarahoittama

ESIPUHE

Viime vuosina huoli lasten ja nuorten koventuneista asenteista ja väkivaltaisesta radikalisoitumisesta digitaalisissa ympäristöissä on kasvanut. Ekstremistiset ääriliikkeet ovat jo pitkään toimineet aktiivisesti verkossa pyrkien normalisoimaan vihaa ja väkivaltaa sekä rekrytoimaan uusia jäseniä. Vihaa lietsovasta puheesta ja väkivaltaisesta materiaalista on tullut monilla verkkofoorumeilla jo arkipäivää – ja valitettavasti myös osa monen lapsen ja nuoren digitaalista todellisuutta.

YK:n lapsen oikeuksien sopimus (1989/1991) velvoittaa suojelemaan lapsia ja nuoria kaikelta väkivallalta ja sorrolta, myös digitaalisissa ympäristöissä (Lapsen oikeuksien komitean yleiskommentti 25/2021). Meillä aikuisilla on vastuu rakentaa digitaalisesta maailmasta lapsille ja nuorille turvallinen.

Kasvava vihan verkko ei uhkaa vain lasten ja nuorten tulevaisuutta – se horjuttaa koko demokratian perustaa. Väkivallan normalisoituminen ja tunnepohjainen, vastakkainasettelu murentaa paitsi yksilön hyvinvointia ja turvallisuuden tunnetta, myös yhteiskunnan vakauden ja luottamuksen tuki-
kipilareita. Negatiivinen ”me vastaan ne” -ajattelu on ekstremististen ideologioiden keskeinen rakennuspalikka, ja siksi vahvistuva vastakkainasettelu ja vihaa lietsovan puheen normalisoituminen ihmisten arjessa palvelee väkivaltaisten ääriliikkeiden tavoitteita.

Tarvitsemme tehokkaampia keinoja puuttua väkivaltaa normalisoivaan ja vihamieliseen sisältöön niin digitaalisissa ympäristöissä kuin niiden ulkopuolellakin. Lasten ja nuorten parissa työskentelevät ammattilaiset tekevät jo nyt äärettömän merkityksellistä ja hyvää työtä tukien lasten ja nuorten kasvua empaattisiksi ja vastuuntuntoisiksi yhteiskunnan jäseniksi. Ammattilaiset tarvitsevat kuitenkin tuekseen vankkoja yhteiskunnallisia rakenteita ja toimivaa lainsäädäntöä.

Tämä julkaisu tarjoaa tiiviin katsauksen monimuotoisesta vihan verkosta, jota ekstremistiset toimijat hyödyntävät vaikuttaakseen lasten ja nuorten asenteisiin, sekä siitä, mitä me aikuiset voimme tehdä suojataksemme lapsia ja nuoria ja vahvistaaksemme demokratiaa.



Kaisa Leikola

Pääsihteeri

Pelastakaa Lapset ry

Vihan verkossa: Nuorten ekstremistinen rekrytointi digitaalisissa ympäristöissä

Työryhmä: Saara Takkunen, Verna Helle, Rosa Haavisto & Matti Mikkonen

Taitto: Atte Nykänen

Kuvitus: Lotta Oksanen

Pelastakaa Lapset 2026

Julkaisu on Euroopan unionin osarahoittama.

SISÄLLYS

Johdanto	4
Käsitteet	5
Ekstremistiset trendit Suomessa ja maailmalla.....	6
Aatemaailmojen sekoittuminen haastaa ennaltaehkäisyä	6
Tunneperustainen vastakkainasettelu uhmaa demokratiaa	7
Maailman tapahtumat antavat pontta ekstremistiselle vaikuttamiselle	9
Huoli nuorten verkkoradikalisoitumisesta kasvaa.....	11
Ekstremistinen verkkorekrytointi	13
Passiivinen ja aktiivinen verkkorekrytointi.....	13
Verkkorekrytointien menetelmät	14
Verkkoympäristö tehostaa ekstremistisen sisällön näkyvyyttä	18
Nuoret ovat keskeinen verkkorekrytointien kohde	20
Miten turvata nuoria ekstremistiseltä verkkorekrytoinnilta?	22
Verkkorekrytointien torjumiseen liittyvä lainsäädäntö	25
EU-lainsäädäntö.....	25
EU:ssa tehtyjä toimia lainsäädännön parantamiseksi	26
Kansallinen sääntely.....	27
Sääntelyn puutteet ja toteutumisen haasteet	28
Suosituksia lasten turvaamiseksi verkossa.....	30
Suositukset kansallisesti.....	30
Suositukset EU-lainsäädännön kehittämiseksi	31
Lähteet	32
Liitteet.....	38

JOHDANTO

Lasten ja nuorten radikalisoituminen sekä altistuminen verkossa leviävälle ekstremistiselle propagandalle on noussut merkittäväksi huolenaiheeksi Suomessa ja kansainvälisesti. Digitaaliset ympäristöt nivoutuvat yhä tiiviimmin osaksi arjen eri osa-alueita, mikä näkyy lasten ja nuorten lisääntyneenä verkon käyttönä sekä sovellusten ja teknologioiden nopeana kehityksenä. Jopa 95 prosentilla suomalaisista lapsista on oma älypuhelin yhdeksän vuoden ikään mennessä¹. Samalla tämä tarkoittaa, että yhä nuoremmat lapset ovat alttiita verkossa tapahtuvalle ekstremistiselle vaikuttamiselle.

Useat lasten ja nuorten hyvinvointia kuvaavat indikaattorit kertovat huolestuttavasta kehityksestä: hyvinvointi on heikkenemässä, mikä valitettavasti luo hedelmällistä maaperää väkivaltaiselle radikalisoitumiselle. Nuorten tulevaisuususkon ennätysmatalalla tasolla, ja esimerkiksi yksinäisyyden kokemukset, mielenterveyshaasteet sekä kiusaamisen kokemukset ovat olleet kasvussa. Positiivista on kuitenkin se, että valtaosa lapsista ja nuorista kokee voivansa keskustella vanhempiensa kanssa omista asioistaan.²

Hyvinvointi jakautuu entistä jyrkemmin. Pelastakaa Lasten vuoden 2025 Lapsen ääni -kyselyn tulokset muodostavat kuvan yhteiskunnasta, jossa lasten arki eriytyy perheen tulotason perusteella yhä selvemmin erilaisiin todellisuuksiin. Eriytyminen voi vaikuttaa esimerkiksi vähemmistöjen asemaan sekä sukupuolten välisiin hyvinvointieroihin.

Jakautumista on tapahtunut myös tunnetasolla. Negatiivinen vastakkainasettelu on lisääntynyt erilaisten ryhmien välillä, ja tämä vaikuttaa edesauttavan myös ekstremististen puhetapojen ja ajatusten arkipäiväistymistä digitaalisissa ympäristöissä. Viharikosepäilyjen määrä on Suomessa ennätyskorkealla tasolla³ ja verkkoympäristöt ovat yksi näiden tekojen keskeisistä näytämöistä.

Myös yhteiskunnallinen epävakaus on omiaan lisäämään ekstremististen ideologioiden puhuttelevuutta. Heikkenevä taloustilanne, lisääntyvä arvojen vastakkainasettelu ja erilaisten kriisien kasautuminen voivat vaikuttaa tähän kehitykseen. Ekstremistiset toimijat pyrkivät propagandasaaan kanavoimaan koettua huolta, uhkaa ja epäoikeudenmukaisuutta toimintansa polttoaineeksi. Lisäksi ne hallitsevat verkon tarjoamia mahdollisuuksia yhä taitavammin ja tavoittavat siten rekrytoinnillaan etenkin nuoria. Lapset ja nuoret ovat erityisen haavoittuvia, sillä heidän kehitystasonsa tekee heistä alttiimpia vaikutusyrityksille ja siksi houkuttelevia kohteita rekrytoinnille.

Digitaalisten ympäristöjen kehitys on ollut huomattavasti nopeampaa kuin lainsäädännön uudistuminen, vaikka viime vuosina etenkin EU on tehnyt määrätietoisia toimia tilanteen korjaamiseksi. Silti on selvää, ettei pelkkä lainsäädäntö riitä ennaltaehkäisemään riskejä. Lapset ja nuoret tarvitsevat moninaista tukea, taitoja ja kannustusta kyetäkseen torjumaan ekstremististen liikkeiden oveliakin vaikuttamisyrityksiä digitaalisissa ympäristöissä. Nuorisotyön ammattilaisilla ja muilla lasten kanssa toimivilla on tässä tärkeä rooli.

Tämä julkaisu käsittelee lapsiin ja nuoriin kohdistuvan ekstremistisen verkkorekrytoinnin nykytilaa. Julkaisussa kuvaillaan monimutkaista vihan verkkoa, jolle lapset altistuvat usein täysin tahtomattaan. Ammattilaisille julkaisu tarjoaa vinkkejä työskentelyyn ilmiön parissa, ja päättäjille esittää suosituksia toimenpiteistä nuorten verkkorekrytoinnin ennaltaehkäisemiseksi.

1 DNA Koululaistutkimus (2025)

2 Nuorisobarometri (2024); Kouluterveyskysely (2025)

3 Poliisiammattikorkeakoulu (2025)

KÄSITTEET

Väkivaltainen radikalisoituminen

Väkivaltaisella radikalisoitumisella tarkoitetaan prosessia, jonka myötä henkilö alkaa nähdä väkivallan hyväksyttävänä keinona aatemaailman mukaisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Sen aikana yksilön arvot, asenteet ja maailmankuva kärjistyvät, ja henkilö alkaa osoittaa kasvavaa sitoutumista väkivaltaiseen aatemaailmaan ja/tai toimintaan. Kyseessä on yksilöllinen prosessi, johon vaikuttavat useat erilaiset psykologiset, sosiaaliset ja yhteiskunnalliset tekijät.⁴ Väkivaltainen radikalisoituminen voi johtaa edetessään väkivaltaiseen ekstremismiin.

Väkivaltainen ekstremismi

Väkivaltaisella ekstremismillä tarkoitetaan aatemaailmaan perustuvaa väkivallan tukemista, siihen kannustamista, sillä uhkaamista tai sen käyttöä. Väkivalta voi olla luonteeltaan monenlaista, esimerkiksi henkistä tai fyysistä. Erilaisia ekstremistisiä aatemaailmoja yhdistävät tyypillisesti moninaisuuden, yhdenvertaisten ihmisoikeuksien, demokratian ja oikeusvaltioperiaatteiden vastustaminen. Tavanomaista on myös, että oma aatemaailma nähdään ylivoimaisena ja muut ideologiat väärinä ja valheellisina.

Terrorismi

Terrorismi on väkivaltaisen ekstremismin äärimmäinen muoto. Se on kansallisen lain ja kansainvälisen oikeuden vastaista väkivaltaista toimintaa, jolla tähdätään laajaan pelon ja levottomuuden aiheuttamiseen.⁵

Ekstremistinen verkkorekrytointi

Ekstremistinen verkkorekrytointi on suunnitelmallinen prosessi, jossa pyritään verkkoalustoja hyödyntämällä levittämään ja arkipäiväistämään ekstremistisiä aatemaailmoja sekä houkuttelemaan uusia henkilöitä mukaan toimintaan⁶. Se voi kohdistua laajoihin joukkoihin (passiivinen) tai valikoituihin yksilöihin (aktiivinen). Passiivisessa verkkorekrytoinnissa hyödynnetään esimerkiksi propagandaa, eli materiaalia, jolla on tarkoitus vaikuttaa yleisesti ihmisten asenteisiin ja arvoihin aatemaailmaa palvelevalla tavalla. Aktiivinen toiminta kohdistuu valikoituihin henkilöihin, joihin rekrytoija on henkilökohtaisesti yhteydessä käyttäen erilaisia manipulointikeinoja.⁷

Ekstremistinen grooming

Ekstremistinen grooming tarkoittaa houkuttelua ekstremistiseen toimintaan ja se on aktiivisen rekrytoinnin muoto. Se on asteittain etenevä manipulatiivinen prosessi, jossa rekrytoija pyrkii luomaan lapsen tai nuoren luottamuksellisen suhteen tarkoituksenaan käyttää tätä myöhemmin hyväkseen. Groomingissa rekrytoija saattaa käyttää lapselta saamia henkilökohtaisia tietoja kiristääkseen tätä ekstremistisiin tekoihin.⁸

Arkipäiväistynyt ekstremismi

Arkipäiväistynyt ekstremismi tarkoittaa ilmiötä, jossa äärimmäisistä ideologioista kumpuavat ajattelutavat ja retoriikat hivutautuvat osaksi ihmisten arkista vuorovaikutusta ja digitaalisia ympäristöjä. Tämä tapahtuu usein huomaamattomasti pitkän ajan kuluessa vahvistaen ihmisryhmien välistä vastakkainasettelua, normalisoiden väkivaltaista ekstremististä ajattelumaailmaa ja mataltaen kynnystä väkivaltaan.

4 Sisäministeriö (2024); Jakonen ym. (2023); Benjamin & Vallinkoski (2021)

5 Sisäministeriö (2024); Sisäministeriö – Terrorismin torjunta

6 mm. Schlegel & Kowert (2024) RAN (2021)

7 Prezelj & Zalokar (2024); UNODC (2019)

8 mm. Schlegel. & Kowert (2024) RAN (2021)

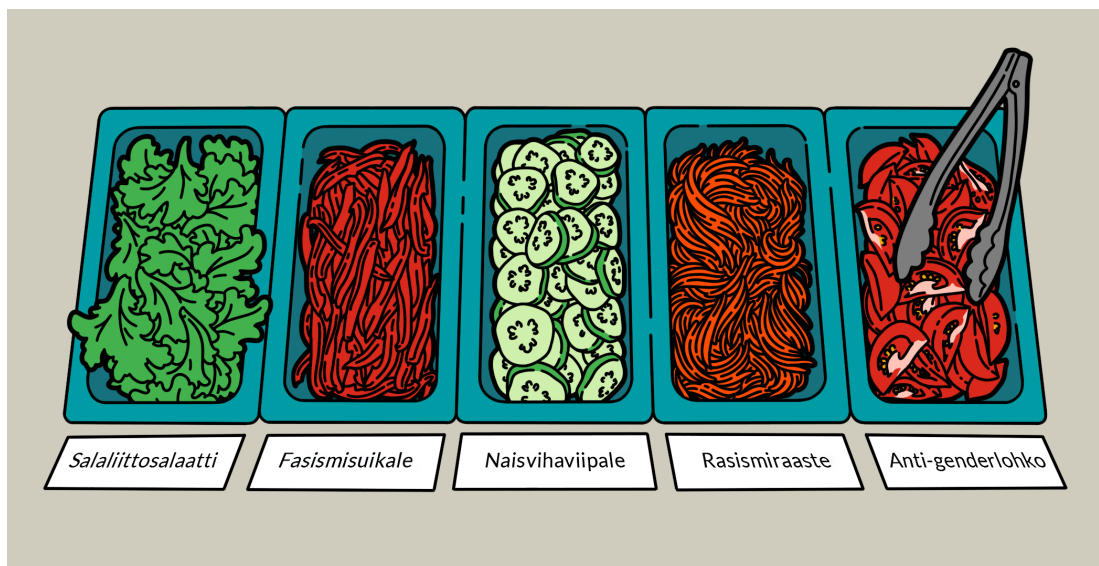
EKSTREMISTISET TRENDIT SUOMESSA JA MAAILMALLA

Aatemaailmojen sekoittuminen haastaa ennaltaehkäisyä

Ekstremistinen liikehdintä oli vielä 2010-luvun lopulle saakka jakautunut varsin selkeästi tunnistettaviin ja eroteltaviin ideologioihin, kuten äärioikeistolaiseen, äärivasemmistolaiseen ja ääri-jihadistiseen ekstremismiin sekä väkivaltaa käyttäviin radikaaleihin vaihtoehtoliikkeisiin. Koronapandemian myötä nämä rajat kuitenkin hämärtyivät ja **aatemaailmat ovat sittemmin muuttuneet entistä moninaisemmiksi ja vaikeammin eroteltaviksi**.⁹

Siinä missä ideologiat olivat aiemmin selkeästi erillisiä, nykyään ekstremistisessä propagandassa voidaan hyödyntää jopa vastakkaisina pidettyjen ideologioiden yhtymäkohtia. Tämä ideologioiden risteäminen näkyy erityisesti digitaalisissa ympäristöissä ja tekee ekstremismin tunnistamisesta ja torjunnasta entistä haastavampaa, sillä se luo uusia ja arvaamattomia ekstremistisen ajattelun muotoja.¹⁰

Järjestäytyneemmissäkään ryhmissä ideologinen yhtenäisyys ei välttämättä enää ole toiminnan määrittävin tekijä, vaan päämäärän eteen ollaan valmiimpia joustamaan. Yksittäiset henkilöt rakentavat entistä useammin oman aatteellisen kokonaisuutensa juuri heille tärkeistä valikoiduista elementeistä. Tätä ilmiötä on verrattu salaattibaariin, josta jokainen valitsee mieleisensä ainekset. Toisaalta etenkin nuorille ideologian merkitys saattaa olla myös kokonaisuudessaan hatarampi, jolloin muut motivaatiotekijät, esimerkiksi seikkailunhalu tai sosiaaliset tekijät, ohjaavat toimintaa vahvemmin.¹¹



⁹ Asiantuntijahaastattelut 27.8.2025 ja 30.10.2025

¹⁰ EU TE-SAT (2025)

¹¹ Asiantuntijahaastattelut 27.10.2025 ja 30.10.2025

Verkossa leviävät erilaiset väkivaltaiset ja ekstremistiset ilmiöt syntyvät usein nopeasti ja saatavat siksi olla vaikeasti havaittavia. Tästä esimerkkinä ovat uudenlaiset väkivaltaorientoituneet verkostot, jotka manipuloivat ja kiristävät lapsia ja nuoria vakaviinkin väkivallantekoihin itseään tai muita kohtaan. Verkostojen toiminta ei nojaa mihinkään yhteen selkeästi hahmotettavaan ideologiaan, vaan niissä on tunnistettu elementtejä useista erilaisista verkon alakulttuureista. Verkkoyhteisöjen jäseniä yhdistää väkivallan ihannoiti ja toiminnan tarkoituksena on aiheuttaa väkivaltaa ja kaaosta sekä saada siten statusta ryhmän keskuudessa. Rekrytoijat pyytävät lapsia ja nuoria dokumentoimaan heille tekonsa kuvin, videoin tai livestriimein. Huolestuttavia ovat havainnot siitä, että toiminnan koordinoitiin osallistuu myös lapsia ja nuoria, jotka rekrytoivat ikätovereitaan.¹²

Ideologisen ympäristön sekoittumisesta huolimatta sekä äärioikeistolainen että ääri-jihadistinen ekstremismi ovat edelleen keskeisiä huolenaiheita Suomessa ja Euroopassa. Suojelupoliisin mukaan äärioikeistolaisen terrorismin uhka on kasvanut viime vuosina länsimaissa, myös Suomessa.¹³ Äärioikeistolaista ekstremististä sisältöä on näkyvillä kaikenlaisissa avoimissa verkkopalveluissa, ei vain suljetuilla alustoilla. Myös ääri-jihadistista sisältöä on avoimissa verkkoympäristöissä, mutta propagandaa levitetään ja jaetaan keskitetymin salatuissa pikaviestisovelluksissa ja keskusteluryhmissä.¹⁴

Tunnepohjainen vastakkainasettelu uhmaa demokratiaa

Affektiivinen polarisaatio, eli tunnepohjainen vastakkainasettelu eri tavoin ajattelevien ryhmien välillä, on lisääntynyt 2000-luvulla kautta maailman. Tällainen negatiivinen ”me vastaan ne” -ajattelu on erittäin keskeistä myös ekstremistisille ideologioille. Kahtiajaon syveneminen voi esimerkiksi kiristää väestöryhmien välisiä suhteita ja lisätä väkivaltaista radikalisoitumista sekä vihaa lietsovan puheen ja viharikosten määrää. Tämä kaikki on omiaan horjuttamaan myös demokraattista järjestelmää, kun sen keskeisiä pilareita, esimerkiksi oikeusvaltioperiaatetta, kyseenalaistetaan. Suomessa affektiivinen polarisaatio on kansainvälisessä vertailussa maltillista, mutta kasvua on tapahtunut 2000-luvun ajan.¹⁵

Euroopan rasismien ja suvaitsemattomuuden vastaisen komission (ECRI) mukaan vihaa lietsova puhe on yleistynyt ja saavuttanut kriittisen tason Suomessa¹⁶. Myös Poliisiammattikorkeakoulun tuoreen raportin mukaan viharikollisuuden määrä on korkeammalla tasolla kuin koskaan aikaisemmin. Vuonna 2024 poliisi kirjasi 13 prosenttia enemmän epäiltyjä viharikoksia kuin edeltävänä vuonna. Rikosepäilyn motiivi oli useimmiten rasistinen. Lähes 70 prosentissa tapauksista motiivi liittyi uhrin kansalliseen tai etniseen taustaan. Verkko oli viharikosten toiseksi yleisin tapahtumapaikka heti julkisten ulkoilmatilojen jälkeen.¹⁷

12 Keskusrikospoliisi (2025); Malkki ym. (2025)

13 Suojelupoliisi – Äärioikeistolainen ideologia

14 Suojelupoliisi – Radikaali-islamistinen terrorismi; Asiantuntijahaastattelu 30.10.2025

15 Suojanen ym. (2024)

16 ECRI (2025)

17 Rauta (2025)

Suomalainen monipuoluejärjestelmä ja poliittisesti moniääninen yhteiskunta ovat hyödyksi demokraattiselle järjestelmälle. Puolueiden eroavaisuudet ja useat näkökulmat kannustavat kansalaisia osallistumaan politiikkaan ja ilmaisemaan näkemyksiään. Ideologisten erojen typistymisen tai kah-tiajako sen sijaan voivat rapauttaa luottamusta sekä demokratiaan että yleisemmin yhteiskuntaan. Tutkijoiden mukaan poliittinen polarisaatio ei sinänsä ole haitallista, vaan ongelmalliseksi muodostuu sen synnyttämä affektiivinen polarisaatio. Moniäänisyyden heikentyessä riski vihollisajattelun kasvaa. Tämä tarjoaa kaikupohjaa ekstremistiselle ajattelulle, jossa aatemaailman mukaisilla viholliskuvilla perustellaan väkivaltaa.¹⁸

Vastakkainasettelun vaikutukset on tunnistettu myös Euroopassa, ja väkivaltaista ekstremismää pyritään ehkäisemään turvaamalla laaja-alaisesti demokraattista järjestelmää. Euroopan komissio hyväksyi vuonna 2020 Euroopan demokratiotoimintasuunnitelman, jonka tavoitteena on edistää vapaita vaaleja, vahvistaa tiedotusvälineiden vapautta ja torjua disinformaatiota.¹⁹ **Demokratian ja ihmisoikeuksien puolustaminen nähdään ensiarvoisen tärkeänä etenkin nyt**, kun autoritaariset eli itsevaltaisuuteen perustuvat, virtaukset ovat vahvistuneet Euroopassa²⁰, muun muassa Unkarissa ja Valko-Venäjällä.

18 Suojanen ym. (2024)

19 Euroopan komissio (2020)

20 Asiantuntijahaastattelu 30.10.2025

Maailman tapahtumat antavat pontta ekstremistiselle vaikuttamiselle

Ekstremistiset liikkeet käyttävät ajankohtaisia tapahtumia ja konflikteja, kuten Gazan ja Ukrainan sota, hyödykseen viestiensä levittämisessä. Vanhoja narratiiveja ja salaliittoteorioita uudelleenaktivoidaan ja mukautetaan sopimaan ajan kuvaan ja yhteiskunnalliseen kontekstiin siten, että ne parhaalla tavalla tukisivat ekstremistisen aatemaailman viestiä.²¹ Yhteiskunnan tunnepohjainen vastakkainasettelu voi luoda otollisen maaperän vastakkainasettelua lietsoville salaliittoteorioille ja narratiiveille.



Narratiivi tarkoittaa kertomusta, joka kuvaa tapahtumia, kokemuksia ja ajatuksia jäseneltyssä ja tarinallisessa muodossa. Narratiivi voi olla fiktiivinen, faktapohjainen tai sekoitus niitä molempia. Väkivaltaisen ekstremismin yhteydessä narratiivilla tarkoitetaan kehyskertomusta, joka tarjoaa selkeitä selityksiä tapahtumista ja niiden suhteesta toisiinsa tarkoituksenaan kannustaa toimimaan ekstremististä aatemaailmaa edistävällä tavalla.²² Ne luovat viholliskuvia jostakin toisesta ihmisryhmästä/-ryhmistä, joka katsotaan syyväksi koettuihin epäoikeudenmukaisuuksiin.

Salaliittoteorialla tarkoitetaan uskoa siihen, että jokin vaikutusvaltaiseksi katsottu taho salaisesti manipuloi tapahtumia ja tilanteita pahoin aikein. Se on uskomus, jolle ei ole tieteellistä tukea. Salaliittoteoriat alkavat usein epäilyksenä siitä, kuka tapahtuneesta voi hyötyä. Inhimillinen taipumus ajattelun vinoumiin voi saada näkemään sattumanvaraisissakin tapahtumissa selkeitä syy-seuraussuhteita. Salaliittoteorioiden yleisyys lisääntyy usein epävarmoina aikoina tai kriiseissä, sillä ne tarjoavat yksinkertaisia selityksiä monimutkaisiin tilanteisiin.²³

²¹ Asiantuntijahaastattelu 17.10.2025

²² Askanius, Haselbacher ym. (2024); THL – Radikalisoitumiseen liittyvä käsitteistö

²³ Lewandowsky & Cook (2020)

Maailman tapahtumien vaikutuksia ekstremistisiin narratiiveihin:

<p>2015 PAKOLAISKRIISI</p> 	<p>KORONA- PANDEMIA</p> 	<p>GAZAN SOTA</p> 	<p>VENÄJÄN HYÖKKÄYSSOTA</p> 	<p>YHDYSVALTOJEN PRESIDENTINVAALIT</p> 
<p>Sosiaalisessa mediassa nähtiin maahanmuutostavastaisen ja muukalaisvihamielisen disinformaation huomattava nousu.</p> <p>Esimerkiksi vuonna 2019, vain muutaman minuutin kuluttua Kuopion koulussa tapahtuneesta puukotusiskusta, sosiaalisessa mediassa alkoi kiertää uutisia, joissa virheellisesti väitettiin hyökkääjän olleen pakolainen.²⁴</p>	<p>Väkivaltaiset, vihamieliset ja uhkaavat puheet lisääntyivät ja ekstremistiset verkkokeskustelut valuivat yhä suuremmissa määrin julkisille alustoille.</p> <p>Koronan aiheuttajiin tai rokotteisiin liittyvät salaliittoteoriat lisäsivät hallinnonvastaisuutta ja epäluottamusta useissa Euroopan maissa.²⁵</p>	<p>Sota on lisännyt ekstremististä propagandaa kaikenlaisten ideologioiden kirjolla.</p> <p>Ääri-jihadistiset järjestöt ovat pyrkineet lietsomaan sen varjolla väkivaltaa etenkin juutalaisia ja israelilaisia kohtaan.</p> <p>Sen on havaittu elvyttäneen myös rasistista, muukalaisvihamielistä ja antisemitististä propagandaa sekä valkoisen ylivalan teorioita verkko-ympäristöissä.²⁶</p>	<p>Etenkin äärioikeistolaisten ja hallinnonvastaisen narratiivien leviäminen on yleistynyt sodan myötä Euroopassa.</p> <p>Suomen liittyttyä Natoon Venäjä on myös pyrkinyt aggressiivisempaan vaikuttamiseen ja maalaamaan Suomesta vahvempaa viholliskuvaa²⁷.</p> <p>Tämä epävakauden ja polarisaation lietsominen on omiaan lisäämään ekstremististen narratiivien puhuttelevuutta.</p>	<p>Presidentinvaalien aikaan pinnalla olivat muun muassa demokratiaan liittyvät salaliittoteoriat, kuten ”Deep State”, jonka mukaan laillisesti valitun hallituksen sisällä on pahantahtoinen piilohallitus.</p> <p>Trumpin vaalivoiton jälkeen havaittiin myös selkeä piikki naisvihamielisen sisällön määrässä sosiaalisen median alustoilla.²⁸</p>

24 Saari ym. (2025)

25 Allchorn ym. (2025); Jarašiūnaitė-Fedosejeva (2025)

26 EU TE-SAT (2025)

27 EU TE-SAT (2025); Informaatiovaikuttamisen katsaus (2025)

28 Frances & Ayad (2024); Holt & Zoschak (2024)

Huoli nuorten verkkoradikalisoitumisesta kasvaa

Lasten ja nuorten kiinnostus väkivaltaisista ääriliikkeistä kohtaan ja osallistuminen terroristiseen toimintaan on viime vuosina lisääntynyt Euroopassa. Suomessa ja muualla Euroopassa ollaan erityisen huolissaan nuorten radikalisoitumisesta verkkoympäristöissä. Huoli koskettaa erityisesti teini-ikäisiä poikia ja nuoria miehiä, jotka ovat varsinkin ääri-jihadististen ja äärioikeistolaisten verkkoyhteisöjen keskeistä kohderyhmää.²⁹

Tyttöjen ja nuorten naisten radikalisoituminen ja osallistuminen ekstremistiseen toimintaan voi olla vaikeammin havaittavaa, mutta sitäkin tapahtuu. Pojille ja tytöille suunnataan erilaisia verkko-propagandan sisältöjä perustuen sukupuolten oletettuihin mielenkiinnonkohteisiin. Lisäksi sukupuoliittuneessa propagandassa hyödynnetään sukupuolirooleja, jotka jaetaan ”hyviin” ja ”huonoihin”. Hyvän naisen tai miehen sukupuoliroolia ohjataan propagandassa suuntaan, joka palvelee ideologian keskeisiä tavoitteita.³⁰

Verkossa esiintyvät ääri-jihadistiset ja äärioikeistolaiset narratiivit ovat vahvasti sukupuoliittuneita ja sukupuolistereotyyppioita ylläpitäviä. Naisten rooleja luonnehditaan esimerkiksi käyttämällä sanoja ”kotirouva” ja ”äiti”, kun miesten rooleissa korostuvat esimerkiksi ”johtaja” ja ”suojelija”. Tästä huolimatta ja hieman ristiriitaisesti tyttöihin ja naisiin kohdistuvassa propagandassa kuitenkin luvataan heille aktiivista roolia ja toimijuutta.³¹

Äärioikeistolaisessa propagandassa äitiyttä saatetaan kuvailla supervoimana ja ruokitaan narratiivia naisista ”valkoisen rodun pelastajina”³². Ääri-jihadistisessa propagandassa hyväksikäytetään esimerkiksi nuorten naisten syrjäntäkokemuksia tai yhteiskunnallisia keskusteluja, kuten hijabin ja/tai burkan kieltoja koskevia avauksia, joita on nähty useissa EU:n jäsenvaltioissa, myös Suomessa. Näennäisen sisarellisissa keskusteluryhmissä esitellään ekstremististä toimintaa ratkaisuna koettuihin epäoikeudenmukaisuuksiin.³³

Nuoret osallistuvat ekstremistiseen toimintaan useimmiten jakamalla, kääntämällä ja tuottamalla propagandamateriaalia verkossa. Valitettavasti myös väkivaltaiseen toimintaan osallistuminen on Euroopassa yleistynyt. Vuonna 2024 viranomaiset keskeyttivät useita terroristisia iskuhankkeita, joissa oli mukana teini-ikäisiä.

Nuorten osallistuminen väkivaltaiseen toimintaan näkyy valitettavasti myös Suomessa. Olemme lähivuosina todistaneet useita teini-ikäisten tekemiä puukotuksia, esimerkiksi Pirkkalassa ja Oulussa. Nämä teot heijastelevat laajempaa eurooppalaista kehitystä, jossa suuri osa ekstremistisistä ja terroristisista teoista on ollut vastaavia yksittäisten tekijöiden toteuttamia. Tyypillisesti vastaavien tekojen taustalla vaikuttavat radikalisoitumista edistävät sosiaaliset verkostot, etenkin digitaalissa ympäristöissä.³⁴

29 Suojelupoliisi (2025); EU TE-SAT (2025)

30 Ingram (2024)

31 RAN (2022)

32 Askanius (2021)

33 RAN (2022)

34 Suojelupoliisi (2025); EU TE-SAT (2025)

On kuitenkin tärkeä muistaa, ettei verkon runsaskaan käyttö automaattisesti johda väkivaltaiseen radikalisoitumiseen. Silti on kiistatonta, että sosiaalisen median alustat ja peliympäristöt ovat tuoneet ekstremistiset ideologiat, toimijat ja yhteisöt nuorten ulottuville aiempaa tehokkaammin ja riskittömämmin. Verkkokrytointi ja propagandan tuottaminen ovat ekstremististen toimijoiden kannalta tehokkaita toimintatapoja, sillä aktiivisen verkkotoiminnan on havaittu nopeuttaneen yksilöllistä radikalisoitumisprosessia.

Tutkijoiden mukaan verkon käyttö ei ainoastaan lisää väkivaltaista radikalisoitumista, vaan siitä on tullut yhä keskeisempi osa itse radikalisoitumisprosessia. Myös nuorten yleinen kiinnostus väkivaltaa kohtaan on lisääntynyt, mikä on saattanut tehdä ekstremistisistä aatemaailmoista ja toiminnasta yhä puhuttelevampia.³⁵ On hyvä tiedostaa, että **nuorten ei useinkaan tarvitse aktiivisesti etsiä väkivalta- tai vihasisältöjä**, vaan he altistuvat tällaisille materiaaleille sosiaalisessa mediassa ja pelialustoilla muutoinkin, esimerkiksi suosittelualgoritmien tai ystävien jakaman sisällön kautta. Mitä vanhempi lapsi on, sitä todennäköisemmin hän niihin törmää.³⁶

35 Suojelupoliisi (2025); Williams & Tzani (2022)

36 Pelastakaa Lapset (2025)

EKSTREMISTINEN VERKKOREKRYTOINTI

Passiivinen ja aktiivinen verkkorekrytointi

Ekstremistisessä verkkorekrytoinnissa hyödynnetään useita erilaisia menetelmiä, jotka voi karkeasti jakaa kahteen tyyppiin: passiiviseen ja aktiiviseen. **Passiivinen rekrytointi** kuvaa tilanteita, joissa ekstremistiset toimijat levittävät propagandaa ja ideologista sisältöä esimerkiksi sosiaalisessa mediassa sen tarkemmin kohdentamatta. Passiivinen rekrytointi ei siis sisällä henkilökohtaista kontaktia, vaan yksilöt päätyvät sisällön äärelle muuta kautta – usein sattumalta tai omasta kiinnostuksesta. **Aktiivisessa rekrytoinnissa** sen sijaan rekrytoija ottaa yhteyttä valikoituihin henkilöihin tai ryhmiin, joko verkossa tai kasvokkain. Kohteet valitaan usein harkitusti havaittujen haavoittuvuuksien tai kiinnostuksen kohteiden perusteella.

Propagandaa ja muuta materiaalia levittämällä rekrytoijat saavat tietoa siitä, kuka voisi olla potentiaalinen aktiivisen rekrytoinnin kohde. Verkkoalustoilla he voivat seurata nuorten mielenkiinnon kohteita, tykkäyksiä ja kommentointia ja kohdistaa aktiivista rekrytointia räätälöidysti.³⁷ Osa rekrytoiduista nuorista on päätenyt verkon keskusteluista mukaan myös tosielämän tapaamisiin, joissa suhteet ryhmään yleensä syvenevät entisestään. Euroopassa ja Suomessa huolta ovat aiheuttaneet esimerkiksi äärioikeistolaiset kamppailukerhot, joita yhdistävät hypermaskuliinisuus ja nationalistinen ideologia sekä pyrkimys valmistautua kamppailuun oletetun vastustajan, kuten jonkin etnisen ryhmän kanssa.³⁸ Hypermaskuliinisuudella tarkoitetaan korostunutta perinteisen miehen sukupuoliroolin noudattamista, jossa on ominaista aggressio, dominointi, tunteiden tukahduttaminen ja halveksunta kaikkea naisellisena koettua kohtaan.

Passiivisen verkkorekrytoinnin propagandaa tuotetaan järjestelmällisesti, mutta suuri osa sen näkyvyydestä verkkoalustoilla johtuu tavallisista käyttäjistä, jotka jakavat materiaalia ja reagoivat siihen. Kaikki materiaali ei ole laitonta ja osa materiaalista voi olla hyvinkin hienovaraisesti verhoilua, niin sanottua rajatapaussisältöä, joka kuitenkin sisältää syrjivää, ihmisryhmiä erottelevaa tai epäinhimillistä retoriikkaa.

Tutkijat käyttävät ilmiöstä käsitettä *everyday extremism* eli **arkipäiväistynyt ekstremismi**. Termillä kuvataan sitä, miten ekstremistiset narratiivit hivuttautuvat vähitellen osaksi ihmisten arkielämää, erityisesti verkkoalustoilla. Vihaa lietsovat viestit on usein verhottu nokkeliin sanankäänteisiin, huumoriin, tunteisiin vetoaviin elementteihin tai visuaalisiin keinoihin. Ekstremististä sisältöä voikin olla vaikea tunnistaa, eikä sosiaalisessa mediassa aikaa viettävä nuori välttämättä ymmärrä materiaalin yhteyksiä ääriilikkeisiin. Pehmeämmät huumoriin ja visuaalisesti kiinnostaviin lyhytvideoihin tai naseviin lausahduksiin pakatut viestit kuitenkin palvelevat ekstremistisiä ideologioita ja normalisoivat vihaa lietsovaa puhetta.³⁹ Ekstremistiset toimijat käyttävät esimerkiksi lasten ja nuorten suosimista videopeleistä, kuten Robloxista, tuttua estetiikkaa ja suosittuja internetmeemejä levittääkseen viestiään.

37 Prezelj & Zalokar (2024); UNODC (2019); Asiantuntijahaastattelu 27.8.2025

38 Yle 24.2.2025

39 Askanius ym. (2024)



Verkkorekrytoinnin menetelmät

Käytetty kieli ja sanavalinnat vaikuttavat ratkaisevasti siihen, miten äärimmäisiä asioita esitetään ja miten vastaanottavaisesti niihin toisaalta suhtaudutaan. Verkkokeskusteluissa käytetään esimerkiksi koodikieltä, meemejä, kaksoismerkityksiä sekä erilaisia suoria ja epäsuoria viittauksia ideologiaan, uskuntoon, salaliittoteorioihin tai ekstremistisiin teoksiin⁴⁰.

Verkon keskusteluryhmissä on usein jaettu yhteisymmärrys tiettyjen emoji- ja numeroyhdistelmien, merkkien tai sanontojen tarkoituksesta, mutta ulkopuolisen voi olla vaikeampi tunnistaa niiden taakse kätkeytyä vihamielistä viestiä. Viestinnän ja rekrytoinnin perimmäisenä tavoitteena on luoda ekstremistiselle ryhmälle myönteinen imago ja saada se näyttäytymään positiivisessa valossa samalla kun ideologian mukaisesta vihollisesta luodaan kielteinen kuva. Tämä asetelma toimii pohjana vastakkainasettelun kärjistämiseksi ja konfliktin lietsomiselle vihollista vastaan.⁴¹

Ekstremitiset ryhmät pyrkivät usein esittämään toimintaansa houkuttelevina, valtavirtaa vastustavina vastakulttuureina. Tällä vedotaan etenkin nuorten tarpeisiin kapinoida järjestelmää, aikuisia tai viranomaisia vastaan.⁴² Myös **populaarikulttuuri ja huumori** ovat keskeisiä vaikuttamisen keinoja. Esimerkiksi äärioikeistolaisessa viestinnässä huumorin kautta pyritään puhuttelemaan erityisesti nuoria turhautuneita valkoisia poikia ja miehiä, jotka kaipaavat yhteisöllisyyttä⁴³. Myös ääri-jihadistisessa verkkomateriaalissa ideologiaa saatetaan markkinoida eri keinoin ”siistinä” ja trendikkäänä juttuna, muun muassa hyödyntäen taitavasti **estetiikkaa**, satiiria ja äärioikeistolaisilta ryhmiltä omaksuttuja kielellisiä keinoja, kuten humoristia meemejä⁴⁴.

40 Sengul (2025)

41 Sengul (2025); Gentile & Gomez O’Keefe (2025); Williams & Tzani (2022)

42 Juntunen (2025)

43 Sinokki (2025)

44 Huey (2015); Vincente ym. (2024)

Tällaiset sisältötyypit ovat jo itsessään omiaan puhuttelemaan nuoria, mutta huumorilla on myös muita tarkoituksia. Sen on havaittu häivyttävän vihaa lietsovaa viestiä ja lisäävän samaistumista sisällön tuottajaan – jopa silloin, kun lukija ei allekirjoita huumorin varjolla esitettyjä väitteitä. Lisäksi **toisto vahvistaa viestin vaikutusta**: kun ihminen altistuu samalle viestille yhä uudelleen, se alkaa ajan myötä tuntua hyväksyttävältä.⁴⁵

Sekä nuoret itse että kasvatusalan ammattilaiset ovat kertoneet havainneensa ilmiön arjessaan. Esimerkiksi syrjiviä, rasistisia tai seksistisiä kommentteja saatetaan perustella kevyesti toteamalla: ”Se oli vain läppää”.⁴⁶ Viimeaikaiset suomalaiset selvitykset ovat nostaneet esille huolta etenkin poikien kovenevista asenteista verkkoympäristöissä. Näyttää siltä, että osa pojista kasvaa verkkokulttuurissa, jossa vihaa lietsova puhe, väkivalta sekä tietoinen rajojen ylittäminen ovat arkipäiväistyneitä.⁴⁷

Peliympäristöissä vallitsevasta vihakulttuurista on puhuttu useita vuosia ja aihe on yhä ajankohtainen. Tutkimusten mukaan jopa 85 prosenttia digitaalisia pelejä tai peliliitännäisiä alustoja käyttävistä on todistanut tai kokenut vihaa lietsovaa puhetta, kuten naisvihaa, rasismia, muukalaisvihaa, antisemitismia, homofobiaa ja transfobiaa⁴⁸. Myös nuoret tunnistavat peliliitännäisillä alustoilla vallitsevan vihamielisen ilmapiirin.⁴⁹

Käyttäjien levittämän vihaa lietsovan puheen lisäksi ekstremististen aatemaailmojen **pelillistäminen** on myös rekrytoinnissa käytetty menetelmä. Ekstremistiset ja terroristiset järjestöt ovat muokanneet tunnettuja pelejä (kuten Grand Theft Auto ja Call of Duty) ja pyrkineet simuloimaan niillä oman ekstremistisen aatemaailmansa mukaisia taisteluita. Tällainen peli voi tavoittaa isonkin ryhmän, sillä avoimet pelialustat, kuten Steam, ovat helpottaneet muokattujen pelien leviämistä tuomalla ne ison yleisön saataville. Digitaalisilta pelialustoilta on löydettävissä myös pelejä, jotka on suunniteltu alusta alkaen palvelemaan ekstremististä ideologiaa. Näissä peleissä sisältö on usein niin suoraviivaista, että pelaaja asetetaan toteuttamaan ekstremistisiä tai terroristisia tekoja.⁵⁰

Ekstremistiset toimijat eivät pyri viestinnässään ainoastaan viihteellisyyteen, vaan tavoite on myös **herättää tunteita**, jotka lisäävät vastaanottavuutta ekstremistiselle aatemaailmalle. Viestinnässä hyödynnetään katkeruuden ja epäoikeudenmukaisuuden kokemuksia sekä epävarmuuden ja pelon tunteita, joiden kautta oikeutetaan vihaa ja väkivaltaa.

45 Sinokki (2025)

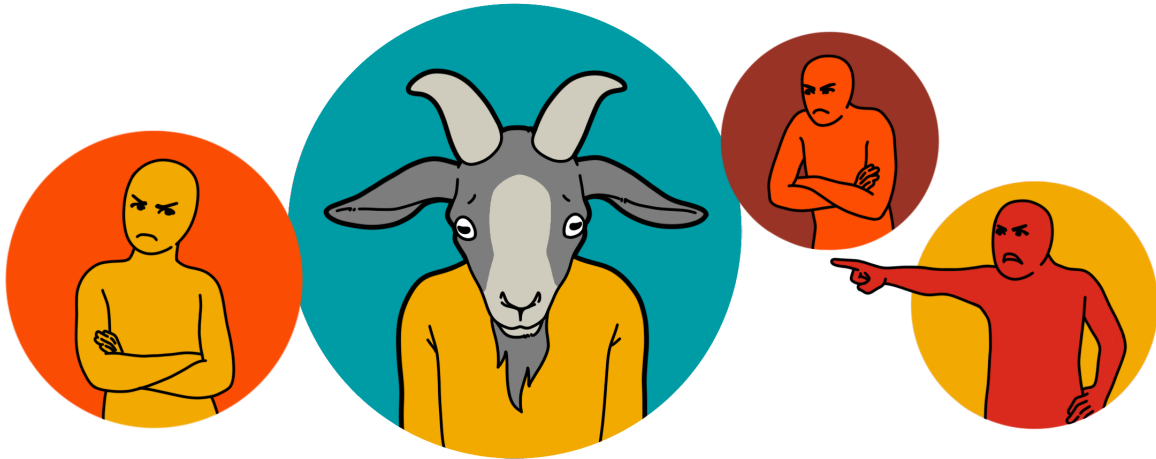
46 Nuorten kuulemiset 8.12.2025; 9.12.2025 & 17.12.2025

47 Pelastakaa Lapset (2025); Mannerheimin lastensuojeluliitto (2025)

48 Schlegel & Amarasingam (2022)

49 Nuorten kuulemiset 8.12.2025; 9.12.2025 & 17.12.2025

50 Caubergs (2024)



Myös **salaliittoteorioiden** ja tarkoituksellisesti harhaanjohtavan tiedon, eli **disinformaation**, leittäminen on hyödyllistä ekstremistisille toimijoille, sillä epävarmuutta ja uhkaa kokevat ihmiset ovat usein vastaanottavaisempia väkivaltaa hyväksyville näkemyksille. Tällaisilla keinoilla luodaan kuvaa omasta ryhmästä viattomana uhrina, jonka on taisteltava ja ryhdyttävä toimiin heti, koska ”muita vaihtoehtoja ei ole”. Uhan kokemusten kautta ideologian mukaisesta vihollisesta maalataan syntipukki, johon viha ja väkivalta voidaan kohdistaa. Lisäksi kielteisten tunteiden ja ahdistuneisuuden kokemusten jakaminen ryhmän kesken voi luoda samaistumisen ja yhteisöllisyyden kokemuksia.⁵¹ Viestinnässä ei kuitenkaan vedota ainoastaan kielteisiin tunteisiin, vaan siinä korostetaan myös esimerkiksi toimintaan liittyvää näennäistä kunniaa ja sankaruutta.

Lasten ja nuorten kohdalla on tärkeää ymmärtää, ettei kaikki ekstremistinen rekrytointi nojaa keinoihin, jossa nuorta houkuteltaisiin toimintaan pelkästään vapaaehtoisesti. Ekstremistinen grooming voi pitää sisällään vakavaa **manipulointia ja kiristystä**, joilla ohjailaan lapsia äärimmäisen vahingolliseen toimintaan myös hänen tahtomattaan. Kansainväliset yhteisöt ja myös Suomen poliisiviranomaiset ovat viime aikoina olleet huolissaan esimerkiksi uudenlaisista väkivaltaorientoituneista verkostoista, jotka kohdistavat toimintaansa yksinomaan lapsiin ja nuoriin. Nuorimmat uhrat ovat olleet kahdeksanvuotiaita.⁵²

Ryhmien jäsenet etsivät kohteitaan esimerkiksi syömishäiriöihin ja itsetuhoisuuteen liittyvistä vertaistukiryhmistä sekä yleisistä nuorten suosimista sovelluksista, kuten TikTok, Discord, Minecraft, Roblox, Twitch, Steam ja Telegram. Yhteydenpidossa suositaan yksityisviestejä, joiden kautta luottamuksellisen suhteen rakentaminen ja yksityisten tietojen kerääminen lapsilta on helpompaa. Myöhemmin henkilökohtaisia tietoja hyödynnetään lapsen kiristämisessä jopa äärimmäisen väkivaltaisiin tekoihin.⁵³

51 Williams & Tzani (2024); Allchorn ym. (2025); Jakonen ym. (2023)

52 Keskusrikospoliisi (2025)

53 Keskusrikospoliisi (2025)

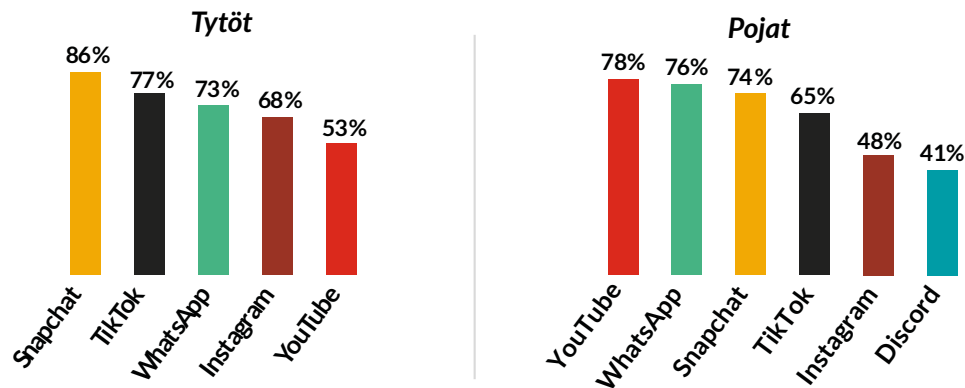
Keskeisiä vaikuttamiskeinoja

- Sisäpiirikieli, kuten koodikieli ja kaksoismerkitykset
- Populaarikulttuurin elementtien ja huumorin hyödyntäminen
- Ekstremististen sisältöjen pelillistäminen, kuten tutuista peleistä tehdyt muokkaukset sekä ekstremistisiä ja terroristisia tekoja simuloivat pelit
- Yhteisöllisyyden luominen esim. yhteisten tunnekokemusten ja mielenkiinnon kohteiden kautta
- Uhriaseman vahvistaminen viholliskuvien, uhan ja pelon lietsomisen kautta
- Ekstremististä maailmankuvaa tukevan harhaanjohtavan tiedon levittäminen
- Vakava manipulointi ja kiristäminen, haavoittuvassa asemassa olevien groomaus esim. itsetuhoisuuteen tai syömishäiriöihin liittyvissä vertaistukiryhmissä

Verkkoympäristö tehostaa ekstremistisen sisällön näkyvyyttä

Nuoret käyttävät arjessaan useita erilaisia sovelluksia ja pelialustoja, mutta näissä on myös sukupuolittuneita eroja.

13-18-vuotiaiden eniten käyttämät sovellukset:



Lähde: DNA koululaistutkimus (2025)

Nuorten mukaan vihamielinen ja väkivaltainen sisältö leviää etenkin TikTokissa, Telegramissa ja peliliitännäisillä alustoilla, kuten Discordissa. Eriyksen yleistä on vihaa lietsova puhe vähemmistöjä kohtaan ja rasistinen halventava kommentointi. Nuoret törmäävät sosiaalisessa mediassa myös tosielämän väkivaltaa kuvaaviin sisältöihin, kuten tappeluvideoihin ja itsemurhista leviävään videomateriaaliin.⁵⁴ Kolmasosa nuorista kertoo, että kaikista eniten kaikenlaista vihamielistä ja väkivaltaista sisältöä löytyy TikTokista.⁵⁵

Sosiaalinen media on nuorille myös merkittävä **uutislähde**. Uutismedian liiton tutkimuksen mukaan TikTok on vuodesta 2023 asti ollut nuorten suosituin uutiskanava, ja sen rooli on vahvistunut entisestään. Yli puolet 13–18-vuotiaista nuorista seuraa uutisia TikTokin kautta.⁵⁶ Tämä voi palvela ekstremistisiä toimijoita, jos lasten ja nuorten medialukutaito ja lähdekriittisyys eivät ole korkealla tasolla. Valeuutiset, suosittujen vaikuttajien asiantuntijana esittämä virheellinen tieto sekä muu disinformaatio ja propaganda leviävät alustoilla helposti.

Sosiaalisen median **algoritmit** vahvistavat sellaisten sisältöjen näkyvyyttä, jotka keräävät huomiota ja reaktioita. Isoja tunnereaktioita herättävät väkivaltaiset ja vihamieliset sisällöt ovat usein tällaisia. Lisäksi käyttäjän näkyville suodattuu yksilöityä, usein hyvin rajattua, sisältöä, vaikka monipuolisuutta ja erilaisuutta olisi lasten ja nuorten saatavilla enemmän kuin koskaan aikaisemmin.

Ystävien ja perheenjäsenten kohtaama sosiaalisen median sisältö on todennäköisesti aivan toisenlaista kuin nuoren, joka elää omassa "somekuplassaan". Samalla nuori voi virheellisesti luulla, että juuri hänen kuluttamansa sisältö ja jakamansa ajatukset ovat yleisempiä kuin todellisuudessa ovatkaan. Tätä ilmiötä kutsutaan **yksimielisyysharhaksi**. Kun ryhmässä oletetaan, että kaikki ovat samaa mieltä, radikaalit ajatukset alkavat näyttäytyä hyväksyttäviltä ja jopa normaaleilta. Tämä vahvistaa myös huomaamattomasti ryhmässä yhteisesti jaetun viholliskuvan omaksumista ja madaltaa kynnystä väkivaltaiselle ajattelulle ja toiminnalle.

⁵⁴ Nuorten kuulemiset 8.12.2025; 9.12.2025 & 17.12.2025

⁵⁵ Mannerheimin Lastensuojeluliitto (2025)

⁵⁶ Uutismedian liitto (2025)

Sosiaalisen median alustat keräävät dataa siitä, mitä sisältöä käyttäjä pyyhäytyy katsomaan pidemmäksi aikaa, mistä hän tykkää, mitä hän etsii, klikkaa tai jakaa. Lisäksi lapsi tai nuori jakaa huomaamattaan palveluissa tietoa yhtiöille esimerkiksi ystävyys-suhteistaan, harrastuksistaan ja muusta arjestaan. Algoritmit ohjaavat aggressiivisesti sellaisten sisältöjen pariin, jotka sitovat mahdollisimman pitkäksi aikaa alustalle.⁵⁷ Erityisen ongelmalliseksi tämä muuttuu silloin, kun algoritmi alkaa tarjota nuorelle toistuvasti haitallista, esimerkiksi väkivaltaista tai vihaa lietsovaa, sisältöä.



Ekstremistiset ryhmät käyttävät myös uusinta teknologiaa rekrytoinnissa ja verkkopropagandan tuottamisessa. Europolin viimeisimmän raportin mukaan **tekoäly** on antanut ennennäkemättömät mittasuhteet etenkin äärioikeistolaisen propagandan ja vihapuheen levittämisessä. Yksittäiset henkilöt pystyvät tuottamaan runsaan määrän propagandaa nopeasti, jolloin suurempi määrä siitä pääsee moderoinnin läpi. Tekoäly ja deepfake-teknologia mahdollistavat vakuuttavan ja harhaanjohtavan sisällön tuottamisen ilman sen syvällisempää teknologista osaamista.⁵⁸ Tekoälyllä manipuloitujen kuvien ja videoiden laatu on korkea, mikä tekee niistä yhä vaikeammin tunnistettavia.

Myös materiaalin määrällä on merkitystä. Tietynlaisen sisällön toistuva näkeminen vaikuttaa ajatteluun. Se voi johtaa siihen, että aikaisemmin sopimattomana pidetty sisältö alkaa tuntua hyväksyttävältä ja normaalilta.⁵⁹ Esimerkiksi julkisuuden henkilöiden mielipiteillä ja suosituksilla voi olla erittäin voimakas vaikutus käytökseen ja asenteisiin. Nuorelle sosiaalisen median vaikuttaja tai muu julkisuuden henkilö saattaa olla tärkeä roolimalli.

Yhtä lailla normalisoivia vaikutuksia voi olla politiikassa esitetyillä, ekstremistisistä ideologioista lähtöisin olevilla termeillä, narratiiveilla tai symboleilla. Esimerkiksi Saksan suurimpiin puolueisiin kuuluva AfD on sisällyttänyt viestintäänsä viittauksia salaliittoteorioihin, kuten väestönvaihtoon ja Eurabiaan⁶⁰. Poliittisten vastustajien demonisointi, ihmisarvon kyseenalaistaminen ja demokratian haastaminen näkyvät myös digitaalisissa ympäristöissä.⁶¹ Jos ekstremistiset narratiivit arkipäiväistyvät ja kohtaamme niitä usein, niihin liittyvän kielteisen tunnekokemuksen intensiteetti voi vähentyä. Myös tutkijat nostavat esiin huolensa kehityksestä, jossa julkisuudessa esitetyt asiattomat kommentit ja vihaa lietsova puhe ovat lisääntyneet, mutta näitä ei enää samassa määrin tuomita julkisesti⁶².

Viime aikoina on kohuttu esimerkiksi nuorten miesten suosimista somevaikuttajista, joiden sanoma on naisvihamielinen. Karismaattisten esiintyjien lyhyet inspiroivat viestit ja yksinkertaiset elämänohjeet saattavat puhutella nuoria heidän etsiessään omaa identiteettiään.

Kuten moni muukin ilmiö, myös verkon naisvihamielinen sisältö on jatkumo, jonka äärimmäisessä päässä ovat ekstremistiset incel-yhteisöt. Incel on lyhenne sanoista *involuntary celibacy*, eli tahdonvastainen selibaatti. Verkon incel-yhteisöissä jaetaan kokemus kyvyttömyydestä muodostaa seksuaalista suhdetta naisen kanssa. Syyllisinä tilanteeseen nähdään naiset, joiden katsottaisiin olevan velvollisia suhteisiin ja seksiin heidän kanssaan. Äärimillään yhteisöissä ihailtaan väkivaltaa ja inceliksi identifioituneiden toteuttamia väkivallantekoja.

57 Uski (2024)

58 EU TE-SAT (2025)

59 Uski (2024)

60 Ebner (2023)

61 Ebner (2023)

62 Asiantuntijahaastattelu 27.8.2025

Nuoret ovat keskeinen verkkorekrytoinnin kohde

Nuoret ovat ikänsä ja kehitysvaiheensa vuoksi erityisen haavoittuvia ekstremistiselle vaikuttamiselle verkkoympäristöissä. He myös viettävät runsaasti aikaa verkossa ja kohtaavat siellä erilaista harhaanjohtavaa ja vihamielistä sisältöä. Samanaikaisesti he harjoittelevat keskeisiä elämän taitoja, rakentavat omaa identiteettiään ja pyrkivät irtautumaan vanhemmistaan. Tunteiden käsittely, syy-seuraus-suhteiden ymmärtäminen ja itsesäätelytaidot vasta kehittyvät, minkä vuoksi pettymykset tai muut negatiiviset kokemukset voivat tuntua nuoresta erityisen voimakkailta. Tunteiden käsittelyyn tarvitaan runsaasti aikuisen tukea, sillä ilman tätä tukea käsittelemättömät kokemukset voivat kasautua ja kanavoitua myös vahingollisin tavoin.⁶³

Muutoksen myllerryksessä ekstremistisen aatemaailman **mustavalkoisuus, yksinkertaistetut narratiivit ja nopeat palkinnot** saattavat tuntua nuoresta vetoavilta, etenkin, jos ne vaikuttavat tarjoavan hänelle jotain, mistä hän on kokenut jäävänsä paitsi. Palkitsevuus voi syntyä esimerkiksi jaettuihin sisältöihin tulleista runsaista reaktioista tai ekstremistiliikkeen ”salaisen sisäpiirin” tarjoamasta yhteisöllisyyden kokemuksesta. Toisaalta nuori ei välttämättä kehitysvaiheensa vuoksi täysin hahmota, mitkä hänen verkossa jakamiensa sisältöjen laajemmat vaikutukset voivat olla. Nuoren motiivit seurata, jakaa tai tuottaa ekstremististä sisältöä voivat olla keveitäkin, eikä niihin liity välttämättä samanlaista ideologista sitoutumista kuin aikuisilla. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, etteikö aikuisten puuttuminen asiaan olisi tilanteessa yhtä olennaista.⁶⁴

Sosiaalinen media avaa nuorille portin loputtomien mahdollisuuksien maailmaan, hyvässä ja pahassa. Joidenkin nuorten kohdalla tämä rajattoman vertailun ympäristö voi voimistaa kokemuksia omien mahdollisuuksien rajallisuudesta tai vähäosaisuudesta. Tämä saattaa lisätä tunnetta **suhteellisesta puutteesta**, eli siitä, että itsellä ja vertaisilla on vähemmän kuin muilla, vaikka todellista puutetta ei olisikaan. Suhteellinen puute ei siis kuvaa todellisuutta, vaan koettua epäreilua vajetta. Tutkimuksissa on havaittu, että kokemus tällaisesta suhteellisesta puutteesta voi olla radikalisoitumiselle altistava tekijä.⁶⁵ Suhteellisen puutteen kokemuksesta voi tulla myös jaettu ryhmäkokemus, jossa ekstremistinen ryhmä katsoo, ettei sillä ole lainmukaisia keinoja vaikuttaa omaan epäreiluun asemaansa. Koska kyse on kokemuksesta, myös hyvin etuoikeutetussa asemassa olevat voivat kokea tämän keskeiseksi motivaatiokseen ekstremistiseen toimintaan liittymisessä.⁶⁶ Pienituloisuus tai vähemmistöasema saattavat kuitenkin altistaa nuorta vahvemmin tällaisille vaikutuksille.

Yleiseen radikalisoitumisalttiuteen vaikuttavat monet sosiaaliset, psyykkiset ja yhteiskunnalliset tekijät. Esimerkiksi mielenterveyden haasteilla voi olla erilaisia kytköksiä toimintaan liittymisessä: ne saattavat edeltää siihen liittymistä, mutta voivat myös ilmetä radikalisoitumisprosessin tai toimintaan osallistumisen seurauksina. Joidenkin, erityisesti yksin toimineiden, taustalta on tunnistettu pakkomielleistä käyttäytymistä, ahdistuneisuutta ja eristäytyneisyyttä. Näihin on voinut liittyä hoitokontakteja mielenterveyspalveluissa sekä aikaisempaa väkivaltaista käytöstä.

Viime aikoina huomiota on kiinnitetty myös autisminkirjoon, sillä sen esiintyvyys ekstremismia ehkäisevien palveluiden asiakkailla on joidenkin tutkimusten mukaan ollut olennaisesti korkeampaa. Nuorilla autisminkirjo voi lisätä eristäytyneisyyttä ja altistaa koulukiusaamiselle, jotka itsessään ovat riskitekijöitä mielenterveyden häiriöille. Vaikka mielenterveyden ongelmien ja ekstremismin välille ei voida vetää suoria yhteyksiä, on tämä tärkeää huomioida ennaltaehkäisevässä työssä yhtenä radikalisoitumisalttiuteen vaikuttavana tekijänä.⁶⁷

63 Jakonen ym. (2023)

64 Jakonen ym. (2023)

65 mm. Osborne ym. (2025)

66 Kunst & Obaidi (2020)

67 Juntunen (2025)

Sosiaaliset suhteet ovat ihmisen keskeinen perustarve. Vanhemmista irtautuvalle nuorelle etenkin vertaisyhteisö on äärimmäisen tärkeä. Yksinäisyyden kokemus on musertavaa ja sen laajat vaikutukset voivat ulottua myös väkivaltaiseen radikalisoitumiseen. Ekstremistinen yhteisö voi tarjota jotain tämän puuttuvan tarpeen tilalle. Yksinäisyyden kokemuskin on silti vain yksi mahdollinen osatekijä monimutkaisissa ja yksilöllisissä radikalisoitumisprosesseissa. Vain harva yksinäisyyttä kokevista radikalisoituu.⁶⁸ Nuorten yksinäisyyden kokemus on kuitenkin valitettavan yleinen haaste, jonka ehkäisemisellä voidaan tukea nuorten hyvinvointia ja digitaalista resilienssiä, eli kykyä vastustaa verkon negatiivisia vaikutuksia.

Jo vuonna 2021 tekemässämme selvityksessä havaittiin, että **lapset ja nuoret ovat verkossa usein yhteydessä tuntemattomiin ihmisiin**. Tuolloin jopa 66 prosenttia kertoi tekevänsä niin päivittäin.⁶⁹ Luku tuskin on pienentynyt tähän päivään tultaessa, sillä verkkoympäristöjen merkitys nuorille on kasvanut entisestään. Jos ympäröivillä aikuisilla ei ole käsitystä siitä, millaisten ihmisten kanssa nuori viettää verkossa aikaansa, voi olla äärimmäisen vaikeaa tunnistaa nuoren orastavaa radikalisoitumista tai häneen kohdistuvaa extremististä manipulointia.

Miksi extremististen ryhmät kohdistavat rekrytointia erityisesti nuoriin verkossa?

Nuoret viettävät verkossa paljon aikaa ja moni heistä on myös yhteydessä tuntemattomiin ihmisiin verkossa

Nuoret vasta harjoittelevat keskeisiä elämän taitoja, kuten tunteiden käsittelyä ja itsesääätelyn taitoja

Nuoruuden keskeisiä kehitystehtäviä on oman identiteetin luominen ja vanhemmista irtautuminen, minkä vuoksi nuoret ovat erityisen alttiita omaksumaan ulkoisia vaikutteita myös verkossa

Nuoruuden ajattelulle on ominaista mustavalkoisuus ja syy-seuraus-suhteiden hahmottaminen on vasta kehittymässä, minkä vuoksi extremistisen liikkeen yksinkertaistettu viesti voi tuntua vetovalta ja tarjota nuoren ajatteluun sopivia vastauksia elämän monimutkaisiin kysymyksiin

Nuoruudessa yhteisöllisyyden tarve korostuu, ja extremistinen ryhmä voi tarjota yksinäisyydestä kärsivälle nuorelle yhteisön ja kokemuksen joukkoon kuulumisesta

Verkkoympäristöissä sosiaalinen vertailu muihin korostuu, mikä voi synnyttää nuorelle kokemuksen suhteellisesta puutteesta, eli tunteen siitä että muilla on enemmän kuin itsellä

Mielenterveyden haasteet voivat erityisesti altistaa extremistiselle rekrytoinnille, koska extremistiset ryhmät pyrkivät tavoittamaan erityisesti haavoittavassa asemassa olevia nuoria.

68 Langenkamp (2025)

69 Pelastakaa Lapset (2021)

MITEN TURVATA NUORIA EKSTREMISTISELTÄ VERKKOREKRYTOINNILTA?

Verkkoalustoilla kiertävien materiaalien ja alustojen toiminnallisuuksien muutoksia on vaikeaa ennakoida ja seurata, sillä muutostahti on nopea. **Radikalisoitumiselle altistavat riski- ja motivaatio-tekijät ovat kuitenkin luonteeltaan varsin pysyviä.** Siksi nuoren kasvun, hyvinvoinnin, kaverisuhteiden ja yhteisöllisyyden tukeminen sekä nuoren kasvua vaarantavien juurisyiden ehkäisy, ovat keskeistä ennaltaehkäisevää työtä. Sen sijaan, että keskityttäisiin pelkästään alustoilla tapahtuvan toiminnan hallintaan, on tärkeä tukea nuorten tasapainoista kasvua, vahvistaa heidän digitaalista resilienssiään ja siten myös nuorten kykyä torjua ekstremististä vaikuttamista niin digitaalisissa ympäristöissä kuin sen ulkopuolellakin.⁷⁰

Väkivaltaisen radikalisoitumisen ennaltaehkäisyyn ytimessä on **perustarpeiden turvaaminen.** Yleisinhimilliset tarpeet – kuten merkityksellisyyden kokemus, joukkoon kuuluminen ja turvallisuuden tunne – vaikuttavat ratkaisevasti nuoren hyvinvointiin ja valintoihin. Olennaista on siis varmistaa, että jokainen nuori kokee tulevaisuutensa nähdynsä ja kuulluksi, kokee voivansa vaikuttaa itseä koskettaviin asioihin ja olevansa merkityksellinen toisille. Yksikin merkityksellinen ihmissuhde nuorelle on tärkeä, ja yksikin aikuinen, joka kuulee, näkee ja välittää voi olla merkityksellinen.

Tunne- ja vuorovaikutustaidot ovat keskeisiä myös väkivaltaisten ajattelumallien torjunnassa. Näiden taitojen opiskelu kuuluu peruskoulun opetussuunnitelmaan, mutta niitä tulee harjoitella jatkuvasti arjen tilanteissa, ei vain oppitunneilla. Etenkin empatiataidot ovat avainasemassa: ne auttavat asettumaan toisen asemaan ja tarkastelemaan maailmaa hänen näkökulmastaan, mikä tukee myönteisten vuorovaikutussuhteiden syntymistä. Jos empatiataidot ovat heikot, toisten ihmisten epäinhimillistäminen, esineellistäminen ja ihmisarvon väheksyminen on huomattavasti helpompaa – ja juuri tämä voi madaltaa kynnystä omaksua väkivaltaisia ajattelumalleja.

Ekstremistiset ryhmät pyrkivät hyödyntämään esimerkiksi pelon, epävarmuuden ja katkeruuden tunteita.⁷¹ Myös nuoret tunnistavat verkon vihamielisen sisällön vaikutukset tunteisiin. Materiaali aiheuttaa muun muassa surua ja ahdistusta, se normalisoi väkivaltaa sekä vaikeuttaa asioihin objektiivisesti suhtautumista. Sisältö vaikuttaa myös negatiivisesti mielenterveyteen ja mielialaan.⁷² Lasten ja nuorten parissa toimivien ammattilaisten on tärkeää tukea nuorta erilaisten tunteiden käsittelyssä ja mallintaa omalla esimerkillään tunnetaitoja arkisissa tilanteissa.

Tunnetaitojen rinnalla **demokratiakasvatuksella** on tärkeä rooli nuorten väkivaltaisen radikalisoitumisen ennaltaehkäisyssä. Siihen voivat koulun lisäksi osallistua perheet, nuorisotyö, kirjastot, seurakunnat ja järjestöt – eli kaikki tahot, jotka tavoittavat nuoria.⁷³ Lasten ja nuorten täytyy saada mahdollisuuksia osallistua yhteiskunnalliseen päätöksentekoon ja tuoda näkemyksiään esiin jo ennen äänestysikää. Osallisuuden ja vaikutusmahdollisuuksien tukeminen kaikissa ympäristöissä on olennainen osa demokratiakasvatusta.

70 Asiantuntijahaastattelu 31.10.2025

71 Bah & Lindberg 2025

72 Nuorten kuulemiset 8.12.2025; 9.12.2025 & 17.12.2025

73 Hantula ym. (2024)

Väkivaltainen ekstremismi on demokratian vastaista⁷⁴ ja nuoret ovat tulevaisuuden demokratian ylläpitäjiä. Samaan aikaan nuoret epäröivät yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen osallistumista esimerkiksi osaamisensa vuoksi. Varhaiset osallisuuden kokemukset sekä itsetunnon ja pystyvyyden tunteen vahvistaminen ovat ratkaisevia, jotta nuoret kasvavat aktiivisiksi ja vastuullisiksi yhteiskunnan jäseniksi.

Nuoret ovat kasvaneet digitaalisten ympäristöjen parissa, ja ne tarjoavat mahdollisuuden oppia uutta, rakentaa yhteisöjä, kommunikoida, viihtyä sekä rakentaa omaa identiteettiä. Samaan aikaan kuitenkin digitaalisten ympäristöjen riskit on otettava huomioon ja varmistettava, että nuorilla on tarvittava **osaaminen turvalliseen verkon käyttöön**. Ammatilaisena ei tarvitse tietää kaikkea, mutta kiinnostus ja avoin suhtautuminen nuorten digitaaliseen maailmaan on hyvä lähtökohta. On tärkeää, että nuorella on ympärillään turvallisia aikuisia, joiden kanssa keskustella vaikeistakin aiheista ja saada tukea, jos heillä on verkkoympäristöihin liittyviä huolia.

Ammattilaisten on tärkeää tuntea verkkosisältöjä koskevat **ilmoituskäytännöt**, jotta havaittuun ekstremistiseen toimintaan voidaan puuttua nopeasti. Lisäksi tietoa ilmoitusten tekemisestä ja merkityksestä on tärkeää jakaa nuorille ja heidän vanhemmilleen sekä muille aikuisille. Jokainen voi ilmoituksia tekemällä vaikuttaa verkon turvallisuuteen. Sosiaalisen median lisäksi huomiota on tärkeää kiinnittää myös peliympäristöihin, joissa reagoimattomuus vihapuheeseen ja ekstremistiseen retoriikkaan on erityisen yleistä.⁷⁵

Nuoret toivovat, että aikuiset olisivat aidosti kiinnostuneita siitä, mitä he kohtaavat digitaalisissa ympäristöissä – niin hyvässä kuin pahassa. Heidän viestinsä on selkeä: sosiaalisen median kieltäminen, nuoren syyttäminen altistumisesta haitalliselle materiaalille tai kehotukset olla välittämättä ovat heidän mielestään kaikkein huonoimpia tapoja ratkaista digitaalisiin ympäristöihin liittyviä haasteita. Nuoret kokevat, että tällaiset reaktiot sivuuttavat heidän kokemuksensa ja jättävät heidät yksin haitallisen sisällön edessä. Syyttäminen ja sivuuttaminen voivat myös lisätä häpeää ja eristäytymistä.⁷⁶

Sen sijaan nuoret kaipaavat aikuisia, jotka kuuntelevat, kysyvät ja osoittavat kiinnostusta.⁷⁷ Avoin keskustelu ja kiinnostus nuoren kokemuksia kohtaan luovat turvaa ja auttavat käsittelemään vaikeita tunteita, joita vihaa lietsovan ja väkivaltaisen materiaalin kohtaaminen voi herättää. Kun aikuinen osoittaa, että nuoren verkossa kohtaamat asiat eivät ole yhdentekeviä, nuorelle alkaa samalla hahmottua se, että digitaaliset ympäristöt ovat yhteydessä myös muihin elämän osa-alueisiin – verkossa koetut asiat voivat vaikuttaa tunteisiin, ihmissuhteisiin ja käyttäytymiseen.

Vihaa lietsova puhe ei ainoastaan vahingoita yksilöä, vaan se rapauttaa luottamusta yhteiskuntaan, lisää vastakkainasettelua ja heikentää demokratian peruspilareita. Digitaalisesta maailmasta keskusteleminen on tärkeää myös siksi, että nuoret oppivat tunnistamaan haitallisen sisällön vaikutuksia laajemmin ja ymmärtämään, että vihaa lietsova puhe ja väkivallan näkeminen verkkoympäristöissä muovaa ihmisten asenteita ja toimintaa myös verkon ulkopuolella.

74 Asiantuntijahaastattelu 30.10.2025

75 Kowert ym. (2024); Cook ym. (2023)

76 Nuorten kuulemiset 8.12.2025; 9.12.2025 & 17.12.2025

77 Nuorten kuulemiset 8.12.2025; 9.12.2025 & 17.12.2025

Digitaalisen resilienssin vahvistaminen tukee lasten ja nuorten mahdollisuuksia suojautua ekstremistiseltä verkkorekrytoinnilta.

Vahvista nuorten osallisuutta, tunne- ja vuorovaikutustaitoja sekä demokratiataitoja.

- » Mahdollista nuorille osallisuuden kokemuksia ja paikkoja vaikuttaa heitä koskeviin asioihin, myös arkipäiväisissä tilanteissa.
- » Tue positiivista yhteiskuntaan kiinnittymistä ja kannusta nuoria toimimaan erilaisten ihmisten kanssa, ratkaisemaan konflikteja ja kunnioittamaan erilaisia näkemyksiä.
- » Vahvista nuorten itsetuntemusta ja kriittisen ajattelun taitoja.
- » Korosta yhdenvertaisuuden, ihmisoikeuksien ja demokraattisen yhteiskunnan positiivisia vaikutuksia yksilölle sekä yhteisöille.
- » Kulje nuorten rinnalla haasteiden tai pettymysten aikana ja kannusta nuoria käsittelemään tunteita rakentavalla tavalla.

Ole kiinnostunut nuorten elämästä digitaalisissa ympäristöissä ja vahvista digitaalista resilienssiä.

- » Muista, että digitaaliset ympäristöt ovat nuorille tärkeitä kommunikoinnin välineitä ja väyliä oman identiteetin rakentamiselle. Verkko on myös paikka oppia uutta, rentoutua ja viihtyä. On aikuisten vastuulla tehdä verkosta turvallinen alusta sekä tarjota tarvittavat taidot verkossa toimimiseen.
- » Rohkaise nuoria kertomaan elämästään digitaalisissa ympäristöissä samaan tapaan kuin verkon ulkopuolisestakin elämästä.
- » Älä pelkää kysyä – kaikkea ei tarvitse itse tietää. Kysy rohkeasti nuorilta sosiaalisen median ilmiöistä ja alustoista, joissa he viettävät aikaa.
- » Älä tuomitse tai väheksy nuorten esiin tuomia ajatuksia ja kokemuksia digitaalisista ympäristöistä.
 - On tärkeää, että nuorilla on turvallisia aikuisia, joille voi kertoa haasteista tai huolista, joita he kohtaavat digitaalisissa ympäristöissä.
- » Tue medialukutaidon ja digiturvataitojen harjoittelua yhdessä pohtien ja kannustaen.
 - Käsittele nuorten kanssa ajankohtaisia verkkoilmiöitä ja keskustele miten toimia ekstremististä sisältöä tai rekrytointia kohdatessa.
- » Tutustu myös itse verkkosisältöjä koskeviin ilmoituskäytäntöihin:
 - Jos kohtaat verkossa lapsille ja nuorille sopimatonta materiaalia, tee siitä ilmoitus alustalle.
 - Jos sisältö on selkeästi laitonta, tee ilmoitus suoraan poliisille.
 - Jaa tietoa muiden ammattilaisten kesken sekä mahdollisuuksien mukaan myös huoltajille.

VERKKOREKRYTOINNIN TORJUMISEEN LIITTYVÄ LAINSÄÄDÄNTÖ

Digitaalisissa ympäristöissä 2010-luvun lopun jälkeen tapahtunut nopea kehitys on johtanut siihen, että sääntely on jäänyt väistämättä jälkeen haitallisten ilmiöiden torjumisessa. Lisäksi sosiaalisen median ja muiden verkkoympäristöjen on havaittu olevan yhä vahvempi osa sekä tavallista arkielämää että yhteiskunnallista keskustelua. Tehokkaat algoritmit oppivat nopeasti, että väkivaltaiset tai muut vihaa, kauhua ja huolestuneisuutta aiheuttavat sisällöt pitävät käyttäjää otteessaan.⁷⁸

Uutta verkkoympäristöä koskevaa sääntelyä on tällä vuosikymmenellä laadittu etenkin Euroopan unionin (EU) tasolla ja näitä säädöksiä on myös pyritty uudistamaan ja kehittämään havaittujen tarpeiden mukaan. Lisäksi Suomea velvoittavat useat kansainväliset sopimukset, jotka edellyttävät lasten suojelemista verkkorekrytoinnilta. Nämä sopimukset käsittelevät muun muassa ihmisoikeuksia, humanitaarista oikeutta, rikosoikeutta sekä kysymyksiä, jotka liittyvät terrorismiin, lapsityövoimaan ja ihmiskauppaan.⁷⁹ Monet kansainväliset sopimukset nojaavat keskeisesti YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen⁸⁰ ja täydentävät sen periaatteita.

EU-lainsäädäntö

EU:ssa tuli vuonna 2022 voimaan **asetus verkossa tapahtuvaan terroristisen sisällön levittämiseen puuttumisesta** (2021/784, Terrorist Content Online). Aloite asetuksen säätämiseksi nousi aikanaan havaitusta tarpeesta pystyä torjumaan Isisin edistyksestä terroristista propagandaa verkossa. Muut ekstremistiset ryhmittymät ovat ottaneet siitä sittemmin mallia ja keskittäneet panoksiaan uudella tavalla verkkorekrytointiin. Tämän vuoksi sääntely on tänä päivänä yhä ajan-kohtaisempaa.⁸¹

Asetuksen nojalla pyritään torjumaan verkon terroristista sisältöä, eli tekstejä, kuvia ja ääni- tai videoleikkeitä, joilla yllytetään terroritekoihin, annetaan ohjeita terroristiseen toimintaan, kehoitetaan liittymään terroristiryhmiin tai uhataan terroristisella teolla. Alustoilla on velvollisuus poistaa tällainen sisältö tunnin kuluessa viranomaisen poistomääräyksestä.

Toinen keskeisesti digitaalisten ympäristöjen turvallisuuteen liittyvä asetus on EU:n niin kutsuttu **Digipalveluasetus** (2022/2065, Digital Services Act), joka astui voimaan vuoden 2024 helmikuussa. Sen avulla pyritään torjumaan verkossa leviävää muuta kuin terroristista lainvastaista sisältöä, eli esimerkiksi vale uutisia, propagandaa, vihapuhetta, väkivaltaa, häirintää ja lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa.

Digipalveluasetus asettaa kaikenlaisille digipalveluyhtiöille veloitteen ottaa käyttöön ”asianmukaiset ja oikeasuhteiset toimenpiteet alaikäisten yksityisyyden ja turvallisuuden suojelemiseksi”.⁸²

78 Uski (2024)

79 UNODC (2019); YK:n Palermon yleissopimuksen lisäpöytäkirja (SopS 70–71/2006); ILO:n yleissopimus 182 (SopS 16/2000); YK:n terrorismin torjunnan strategian kahdeksas arviointi (77/298);

80 YK:n lapsen oikeuksien sopimus (SopS 59/1991); YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen valinnainen pöytäkirja lasten osallistumisesta aseellisiin konflikteihin (SopS 30-31/2002); YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen yleiskommentti 25 (CRC/C/GC/25, 2021)

81 Asiantuntijahaastattelu 30.10.2025

82 Digital Services Act (2022/2065), 28. art.

Sen tiukimmat velvoitteet koskevat erittäin suuria alustoja, eli niin sanottuja digijättejä, joilla on kuukausittain yli 45 miljoonaa aktiivista käyttäjää EU-alueella. Näiden yhtiöiden tulee laatia toiminnastaan riskiarvio sekä riskienvähentämissuunnitelma, joiden tarkoituksenmukaisuutta ja toteutusta viranomaiset voivat arvioida.

Molempien asetusten veloitteet koskevat ennaltaehkäiseviä toimia sekä reagointia havaittuihin vahingollisiin sisältöihin tai laittomaan toimintaan. Kumpikaan säädöksistä ei kuitenkaan aseta palveluntarjoajille yleistä velvollisuutta valvoa alustoilla siirtyviä ja tallentuvia tietoja eikä pyrkiä aktiivisesti saamaan selville laitonta toimintaa.

Digitaalisen palveluita tarjoavien yhtiöiden toimintaa valvotaan jaetusti sekä EU-maiden kansallisten viranomaisten että komission toimesta. Digijätien valvonnasta vastaa komissio ja pienempien yhtiöiden valvonnasta nimetyt kansalliset viranomaiset. Suomessa keskeiset toimivaltaiset viranomaiset ovat Traficom (Digipalveluasetus) ja Keskusrikospoliisi (asetus verkossa tapahtuvaan terroristisen sisällön levittämiseen puuttumisesta). Asetusten sisältöön voi tutustua tarkemmin tämän selvityksen liitteenä olevan vertailevan taulukon avulla (Liite 1).

EU:n Tekoälysäädöksen (2024/1689, Artificial Intelligence Act) säännökset tulevat voimaan vaiheittain vuosina 2024–2026. Se sisältää erilaisia veloituksia ja sääntelyjä sen mukaan, kuinka suurilla riskeillä tekoälyjärjestelmien käyttöön liittyy. Tekoälysäädös kieltää esimerkiksi sellaiset tekoälypohjaiset järjestelmät, joita voidaan käyttää ihmisten manipulointiin, *subliminaaliseen vaikuttamiseen*, eli viestintään, joka vaikuttaa ihmiseen hänen tiedostamattaan, tai muihin petollisiin tarkoituksiin. Lisäksi säädös sisältää laajan läpinäkyvyysperiaatteen: käyttäjälle on ilmoitettava, jos hän on vuorovaikutuksessa tekoälyn kanssa tai kuluttaa tekoälyn tuottamaa sisältöä.

EU:ssa tehtyjä toimia lainsäädännön parantamiseksi

EU:ssa lasten verkkoturvallisuutta koskevan sääntelyn kehittäminen perustuu **Better Internet for Kids -strategiaan** (BIK+). Etenkin Digipalveluasetusta on pyritty kehittämään aktiivisesti sen voimaantulon jälkeen. Vuonna 2025 komissio julkaisi verkkoalustoille ohjeistuksen toimenpiteistä alaikäisten yksityisyydensuojan ja turvallisuuden varmistamiseksi verkossa.⁸³ Tällä ohjeistuksella pyritään vahvistamaan Digipalveluasetuksen lasten erityistä suojeluvelvoitetta (28. artikla) koskevaa toimeenpanoa ja valvontaa. Käytännössä ohjeistukset eivät suoraan ole velvoittavia, mutta niillä on merkitystä arvioitaessa ovatko verkkoalustat täyttäneet veloitteensa asianmukaisista ja oikeasuhteisista toimenpiteistä alaikäisten turvallisuuden ja yksityisyyden varmistamiseksi.

⁸³ EU Komission ohjeet digipalveluasetukseen (C/2025/5519)

Komission keskeisiä ohjeita verkkoalustoille alaikäisten suojelemiseksi

- Alaikäisen käyttäjätilin pitää oletusarvoisesti olla yksityinen.
- Kun alusta tunnistaa käyttäjän olevan alaikäinen, sen pitää toimia algoritmin ja suosittelujen osalta sen mukaisesti (alaikäisille ei saa tarjota koukuttavaa sisältöä ja suosittelujärjestelmien on oltava helposti ymmärrettäviä, avoimia ja hallittavia).
- Toisten käyttäjien blokkaminen ja vaimentaminen pitää olla mahdollista.
- Alaikäisten tekemien julkaisujen lataaminen ja näyttökaappaaminen tulee olla estetty.
- Moderointityökalujen ja ilmoituskanavien tulee olla selkeitä, jotta ilmoittaminen on helppoa myös lapsille ja nuorille.

Lasten turvallisen verkkokäytön näkökulmasta merkittävä käännekohta oli myös, kun tutkijoille mahdollistettiin syksystä 2025 lukien pääsy erittäin suurten yhtiöiden dataan sosiaalisten ja yhteiskunnallisten vaikutusten tutkimiseksi.⁸⁴ Tämä on tärkeä kehitysaskel verkkopalveluiden riskien, kuten väkivaltaisen tai muun laittoman sisällön leviämisen, tutkimiseksi sekä lasten suojelemiseksi haitalliselta sisällöltä. Lisäksi komissio on tiedottanut tekevänsä aktiivista työtä sen eteen, että EU:ssa tulisivat käyttöön yhdenmukaistetut digitaalisten palveluiden iänvarmistusmenetelmät.⁸⁵

Kansallinen sääntely

Suomessa verkkoympäristöjen ekstremististä toimintaa koskeva kansallinen sääntely pohjautuu **rikoslakiin**. Verkossa jaettu ekstremistinen sisältö voi täyttää esimerkiksi kiihottamisen kansanryhmää vastaan, laittoman uhkauksen tai kunnianloukkauksen piirteet.⁸⁶ Vihamotiivi voi olla myös rangaistuksen koventamisperuste.

Lisäksi rikoslaisissa säädetään **terrorismirikoksista**.⁸⁷ Tätä selvitystä kirjoitettaessa, marraskuussa 2025, hallitus on antanut esityksen eduskunnalle terrorismirikoksia koskevan lainsäädännön muutoksista⁸⁸. Uudistuksen tarkoituksena on etenkin sääntelyn selkeyttäminen, mutta myös sen kattavuuden varmistaminen sekä rangaistusten koventaminen. Rangaistavuus koskisi jatkossa myös muun muassa toimia, joilla edistetään toisen henkilön tai toisten henkilöiden tulevan terrorismirikoksen tekemistä. Rekrytointi terroristiseen toimintaan, tai sen yrittäminen, on jo nykyisellään kriminalisoitu⁸⁹.

84 EU Komission delegeoitu asetus datan käytöstä (EU 2025/2050)

85 European Commission 10.10.2025 & European Commission 29.10.2025

86 Suomen rikoslaki (39/1889)

87 Suomen rikoslaki (39/1889), 34 a luku

88 HE 163/2025 vp

89 Rikoslain 4 c §:n nojalla tuomittavaksi on määriteltu toiminta, jossa henkilö värvää tai yrittää värvätä väkeä terroristiryhmään tai tekemään terrorismirikoksen.

Sääntelyn puutteet ja toteutumisen haasteet

Sovellusten toiminnallisuudet ja ominaisuudet kehittyvät jatkuvasti, minkä vuoksi lainsäädännön on oltava joustava turvataksen lasten ja nuorten turvallisuuden myös muuttuvissa digitaalisissa ympäristöissä. Toisaalta myös **ekstremistinen verkkorekryointi muuttuu ja kehittyy**. Propagandaa piilotetaan taitavammin esimerkiksi erilaisten kiertoilmaisujen avulla, minkä vuoksi moderoinnissa käytettävät työkalut eivät aina tunnista näitä⁹⁰.

Digipalveluasetuksen tiukimmat velvoitteet koskevat vain erittäin suuria yhtiöitä. Nuorten käytössä on kuitenkin sovelluksia, jotka eivät kuulu näiden piiriin, esimerkiksi Telegram, jossa leviävästä väkivaltaisesta, ekstremistisestä ja muusta lainvastaisesta sisällöstä on esitetty runsaasti kritiikkiä. Yhtiöt vastaavat itse EU-alueen käyttäjämäärien laskemisesta ja raportoinnista, joiden mukaan mahdollinen päätös alustan nimeämisestä erittäin suureksi verkkoalustaksi tai hakupalveluksi tehdään. Telegramin palvelut eivät heidän omien tietojensa mukaan ylitä EU:ssa 45 miljoonan aktiivisen käyttäjän rajaa⁹¹.

Digipalveluasetuksen tarkoitus ei ole määritellä laitonta tai haitallista sisältöä **eikä yrityksillä ole EU-lainsäädännön nojalla yleistä velvollisuutta valvoa alustoilla liikkuvaa tietoa** tai pyrkiä saamaan selville laittomuuksia. Digialustoilla on velvollisuus ”toteuttaa toimia, joilla suojellaan käyttäjiä ja lisätään avoimuutta”⁹², mutta käytännön toimenpiteille ei ole määritelty yksiselitteisiä reunaehtoja. Tämä on johtanut siihen, että verkkopalveluyhtiöillä on yhä varsin suuri harkinnallinen vapaus siinä, miten ne toteuttavat moderointiaan.⁹³

Digipalveluasetuksen tarkoittaman haitallisen sisällön vähentäminen perustuu pitkälti käyttäjien ilmoittamisoikeuteen, yhtiöitä koskevaan ilmoitusten käsittelyvelvollisuuteen sekä viranomaisten poistopyyntöihin ja muuhun valvontatoimintaan. Näiden riittävydestä voidaan verkossa kulkevan valtavan tietomäärän keskellä olla perustellusti huolissaan.

Asetus verkossa tapahtuvaan terroristisen sisällön levittämiseen puuttumisesta on Digipalveluasetukseen verrattuna tarkkarajaisempi, sillä se koskettaa verkkoalustoilla leviävän terroristisen sisällön torjumista. Se sisältää myös tarkempia velvoitteita, kuten määräaikoja sisällön poistamiselle. Poistomääräysten antamisesta vastaavat kuitenkin ensisijaisesti kansalliset valvontaviranomaiset, joiden toimintakäytännöt ja resurssit voivat vaihdella.

Koska alustoilla ei ole suoraan osoitettua velvollisuutta aktiivisesti seuloa sisältöään, voittoa tavoittelevat yhtiöt pyrkivät toimimaan moderoinnissaan siten, että sillä olisi mahdollisimman vähäisiä vaikutuksia käyttäjämääriin. Vaikka verkon väkivaltainen ja vihamielinen sisältö on juuri sitä, mitä säädöksillä pyritään vähentämään, on se yritysten näkökulmasta hyödyllistä sisältöä, koska se herättää tunteita, vangitsee huomion ja kerää reaktioita.

Lasten ja nuorten suosimien digijättien palveluihin, kuten Metaan ja TikTokiin, on kohdistettu Digipalveluasetuksen nojalla valvontaa ja useampia virallisia prosesseja on käynnissä tätä selvitystä laadittaessa. Menettelyissä selvitetään esimerkiksi alustojen toiminnallisuuksien haitallisia vaikutuksia sekä yhtiöiden ennaltaehkäisevien toimenpiteiden riittävyttä suhteessa terroristisen ja väkivaltaisen sisällön, vihapuheen ja disinformaation leviämiseen.

90 Asiantuntijahaastattelu 1.9.2025

91 EU - Parliamentary question - E-001293/2025(ASW)

92 <https://www.consilium.europa.eu/fi/policies/digital-services-act/>

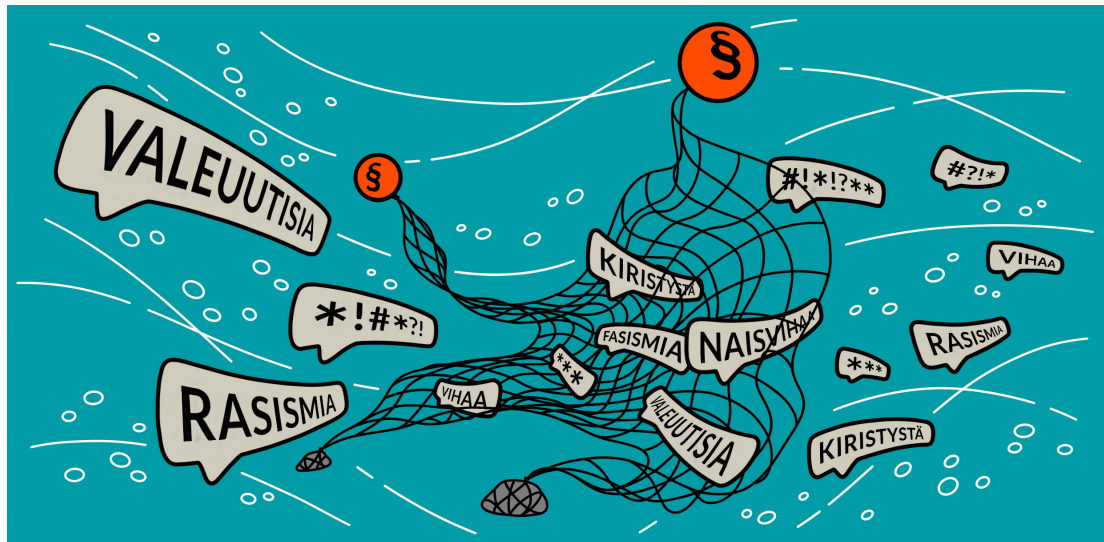
93 mm. Asiantuntijapuheenvuoro 19.11.2025 (Traficom)

Komissio on tehnyt alustavia havaintoja velvollisuuksien rikkomisesta, esimerkiksi siitä, ettei käyttäjille ole tarjottu yksinkertaisia laittoman sisällön ilmoittamismekanismeja tai tehokkaita mahdollisuuksia haastaa sisällön moderointipäätöksiä.⁹⁴ Tämä yhdistettynä viimeaikaisiin tietoihin digijättien moderoinnin vähentämisestä koskevista päätöksistä, esimerkiksi kolmannen osapuolen faktantarkastuksesta luopumisesta, herättää vakavia kysymyksiä ekstremistisen verkkorekrytoinnin ja propagandan leviämisen näkökulmasta⁹⁵.

Viralliset valvontaprosessit liittyen ekstremistisen sisällön todentamiseen ja poistamiseen ovat monimutkaisia ja niiden saattaminen päätökseen voi viedä pitkiäkin aikoja. Edellä mainituissa prosesseissa ei ole tehty virallisia päätöksiä vuoden 2025 lopulla, joten tietoa esimerkiksi mahdollisista sanktioista ei vielä ole.

Vuonna 2025 EU:n Tekoälysäädöksen nojalla kiellettiin tekoälypohjaiset järjestelmät, joita voidaan käyttää ihmisten manipulointiin, subliminaaliseen vaikuttamiseen, tai muihin petollisiin tarkoituksiin. Tämä on ollut tärkeä askel käyttäjien suojaamisessa. Kuitenkin tarkemmat velvoitteet tekoälyn käytön estämiseksi propagandan ja rekrytointimateriaalin tuottamisessa puuttuvat, vaikka sisällön tuottamiseen käytettävät tekoälymallit ovatkin siirtyneet tiukemman läpinäkyvyyden piiriin.

Tulevina vuosina otetaan käyttöön korkean riskin tekoälypohjaisia järjestelmiä koskevat vaatimukset, mikä vahvistaa sääntelyn kattavuutta. Silti tekoälyn yleistyessä ekstremistiset toimijat voivat kehittää omia järjestelmiä, jotka jäävät sääntelyn ulkopuolelle, koska Tekoälysäädös koskee pääasiassa EU-markkinoille virallisia teitä saatettuja tekoälypohjaisia järjestelmiä. **Tekoälysäädös ei myöskään luokittele erikseen sellaisia järjestelmiä, jotka voivat edistää väkivaltaista radikalisoitumista** tai ekstremismia, mikä jättää merkittäviä aukkoja riskienhallintaan. Kaiken kaikkiaan EU-alueella tekoälyn liittyvä sääntely etenee, mutta sen kyky vastata nopeasti kehittyviin riskeihin on rajallinen.



94 European Commission 24.10.2025; European Commission 19.2.2024; European Commission 19.10.2023
95 Yle 8.1.2025

SUOSITUKSIA LASTEN TURVAAMISEKSI VERKOSSA

Väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ekstremistisen verkkorekrytoinnin haasteet ratkaistaan parhaiten panostamalla ennaltaehkäisevään työhön. Rangaistukset ja lainsäädännölliset toimet ovat tärkeä osa kokonaisuutta, mutta eivät puutu väkivaltaisen ekstremismin juurisyihin. Siksi ennaltaehkäisevä työ on avainasemassa lasten ja nuorten turvaamisessa ekstremistisiltä vaikuttimilta niin verkossa kuin sen ulkopuolellakin.

Väkivaltaisen radikalisoituminen on monimutkainen ja monisyinen prosessi, johon vaikuttavat monet erilaiset tekijät. Siksi myös sitä **ennaltaehkäisevien toimien on oltava kattavia, riittävän monipuolisia ja työtä on tehtävä pitkäjänteisesti** – yksittäistä taikasauvaa väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ekstremistisen verkkorekrytoinnin kitkemiselle ei ole.

Radikalisoitumisen ennaltaehkäisyn kannalta olennaista on varmistaa, että jokaisella lapsella ja nuorella on ympärillään turvallisia aikuisia, jotka vahvistavat nuoren kokemusta osallisuudesta ja kuulluksi tulemisesta. Yksinäisyys, ulkopuolisuuden tunne ja erilaiset torjutuksi tulemisen kokemukset voivat olla altistavia tekijöitä ekstremistiselle rekrytoinnille.

Kaikessa päätöksenteossa on myös huomioitava lasten erityisasema. Lapsilla on oikeus suojeluun, turvalliseen kasvuun ja kehitykseen myös digitaalisissa ympäristöissä. Ekstremismin ennaltaehkäisyssä ja lapsia koskevissa politiikkatoimenpiteissä on otettava huomioon lasten ja nuorten kehitysvaihe sekä kiinnittää erityisesti huomiota kaikista eriarvoisimmissa asemassa olevien lasten haavoittuvuuteen.

Suosituksukset kansallisesti

1. Lisätään ammattilaisten läsnäoloa digitaalisissa ympäristöissä ja varmistetaan digitaalisen nuorisotyön toimintaedellytykset.
2. Varmistetaan, että kaikilla lapsilla ja nuorilla on vahva digitaalinen lukutaito ja digiturvataidot, jotta digitaalisten ympäristöjen haitat eivät kasaudu eriarvoisimmissa asemassa oleville lapsille ja nuorille.
3. Torjutaan vihaa lietsovaa puhetta laaja-alaisesti digitaalisissa ympäristöissä ja sen ulkopuolella vahvistaen ymmärrystä sen vaikutuksista demokratiaan ja yhdenvertaisuuden toteutumiseen.
4. Vahvistetaan lasten ja nuorten turvallisuuden tunnetta ja osallisuutta.

Suosituksset EU-lainsäädännön kehittämiseksi

Digitaalisten palveluiden sääntelyn tavoite on varmistaa, että digipalveluyhtiöt toimivat vastuullisesti ja täyttävät niille asetetut velvoitteet lasten erityissuojelusta. Digipalveluasetus, asetus verkossa tapahtuvaan terroristisen sisällön levittämiseen puuttumisesta ja Tekoälysäädös ovat keskeisiä työkaluja turvallisempien digitaalisten ympäristöjen luomisessa, mutta lainsäädäntö kaipaa edelleen merkittävää kehittämistä. Asetukset nykyisellään eivät ole tarpeeksi velvoittavia, eikä palveluntarjoajilta edellytetä riittävän proaktiivisia toimia haitallisen sisällön ennaltaehkäisemiseksi.

Turvallisten digitaalisten ympäristöjen varmistamiseksi:

- 1.** Digipalveluasetusta on vahvistettava velvoittavammaksi ja siihen on lisättävä selkeät, yksiselitteiset reunaehdot, jotka koskevat kaikkia digipalveluntarjoajia koosta riippumatta.
- 2.** Digipalveluasetuksen valvontaprosessia on tehostettava ja nopeutettava sekä EU:n että jäsenvaltioiden tasolla.
- 3.** Tekoälysäädöksen tulee sisältää velvoite ekstremistisen propagandan ja rekryointimateriaalin tuottamisen estämiseksi, sekä haitallisen sisällön tunnistamiseen myös silloin, kun sisältöä yritetään piilottaa kiertoilmauksin tai visuaalisin keinoin.

LÄHTEET

Allchorn, W., Orofino, E., & Babu Saheer, L. (2025). Analyzing Radicalization Dynamics in the Language of Non-Violent Extremists Online in the UK (2016–2021): A Longitudinal Analysis of Britain First, 5 Pillars, and Earth First. *Crime and Delinquency*, 71(3), 656–686. <https://doi.org/10.1177/00111287241264230>

Askanius T. (2021) Women in the Nordic Resistance Movement and their online media practices: between internalised misogyny and “embedded feminism”. *Feminist Media Studies*, 22(7), 1763–1780. <https://doi.org/10.1080/14680777.2021.1916772>

Askanius T., Haselbacher M., Reeger U. & Stoencheva J. (2024) Visualisation report of emerging extremist narratives across Europe. Malmö University and Austrian Academy of Sciences. <https://voxpath.eu/file/visualisation-report-of-emerging-extremist-narratives-across-europe/>

Bah A. & Lindberg M. (2025) *Minustako terroristi? Opas väkivaltaisen radikalisoitumisen ymmärtämiseksi*. Warelia Kustannus Oy.

Benjamin S. & Vallinkoski K. (2021) *Huolena nuoren radikalisoituminen? Opas nuorten kanssa toimiville*. <https://katsomusdialogi.fi/material/huolena-radikalisoituminen/>

Cauberghs O. (2024) Hate the player, not the game: Exploring extremist and terrorist use of games, gaming platforms and gamification strategies for propaganda purposes. *Radices*, Volume 4, Issue 1/2024, 90–110. <https://doi.org/10.21825/radices.94142>

Cook C., Tang S. & Tammy Lin J. (2023) Comparing shades of darkness: trolling victims' experiences on social media vs. online gaming. *Frontiers in Psychology*. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1163244>

CSIS (2025) *Left-Wing Terrorism and Political Violence in the United States - What the Data Tells Us*. CSIS Briefs, September 2025. Haettu 12.11.2025 osoitteesta <https://www.csis.org/analysis/left-wing-terrorism-and-political-violence-united-states-what-data-tells-us>

DNA Koululaistutkimus (2025) <https://corporate.dna.fi/medialle/dnan-tutkimukset/koululaistutkimus-2025>

Ebner, J. (2023) *From Margins to Mainstream: How Extremism Has Conquered the Political Middle*. ICCT. Haettu 17.11.2025 osoitteesta <https://icct.nl/publication/margins-mainstream-how-extremism-has-conquered-political-middle>

ECRI (2025) *ECRI Report on Finland*. European Commission against Racism and Intolerance. <https://www.coe.int/en/web/european-commission-against-racism-and-intolerance/finland>

European Commission (2025) *List of national competent authority (authorities) and contact points*. Haettu 17.11.2025 osoitteesta https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/internal-security/counter-terrorism-and-radicalisation/prevention-radicalisation/terrorist-content-online/list-national-competent-authority-authorities-and-contact-points_en

European Commission (2023) Haettu 22.12.2025 osoitteesta https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/new-push-european-democracy/protecting-democracy_fi

European Commission 19.2.2024 Press Release. Commission opens formal proceedings against TikTok under the Digital Services Act. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_24_926

European Commission 10.10.2025 News Article. Commission releases enhanced second version of the age-verification blueprint. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/commission-releases-enhanced-second-version-age-verification-blueprint>

European Commission 24.10.2025 Press Release. Commission preliminarily finds TikTok and Meta in breach of their transparency obligations under the Digital Services Act. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_25_2503

European Commission 19.10.2023 Press Release. Commission sends request for information to TikTok under the Digital Services Act. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/commission-sends-request-information-tiktok-under-digital-services-act>

European Commission 29.10.2025 Press Release. New measures unlock access to data from largest online platforms to support research. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/new-measures-unlock-access-data-largest-online-platforms-support-research>

EU TE-SAT (2025) Europol: European Union Terrorism Situation and Trend report 2025. [European Union Terrorism Situation and Trend report 2025 \(EU TE-SAT\) | Europol](#)

Frances I. & Ayad M. (2024) "Your body, my choice:" Hate and harassment towards women spreads online. Institute for Strategic Dialogue. Haettu 4.11.2025 osoitteesta: https://www.isdglobal.org/digital_dispatches/your-body-my-choice-hate-and-harassment-towards-women-spreads-online/

Gentile F. & Gomez O'Keefe (2025) Use of coded language by far-right extremists online: Emojis, numbers, and symbols reinforce in-group identity. Centre for Information Resilience. Haettu 24.11.2025 osoitteesta <https://www.info-res.org/articles/use-of-coded-language-by-far-right-extremists-online-emojis-numbers-and-symbols-reinforce-in-group-identity/>

Hantula K., Lauha H., Mäkelä R. & Vahti J. (2024) Demokratia osaksi arkea. Selvitys yhteiskunnallisen osallistumisen esteistä nuorten aikuisten elämässä. Sitran selvityksiä 238. Tammikuu 2024. <https://www.sitra.fi/julkaisut/demokratia-osaksi-arkea/>

Holt J. & Zoschak C. (2024) The prospect of post-election conspiracy-motivated violence. Institute for Strategic Dialogue. Haettu 4.11.2025 osoitteesta: https://www.isdglobal.org/digital_dispatches/the-prospect-of-post-election-conspiracy-motivated-violence/

Huey L. (2015) This is Not Your Mother's Terrorism: Social Media, Online Radicalization and the Practice of Political Jamming. Journal of Terrorism Research 6(2). <https://doi.org/10.15664/jtr.1159>

Hulkko M., Kiuru I., Sundberg L. & Träskelin V. (2025) Verkkoväkivalta lasten silmin. Selvitys 9-15-vuotiaiden kokemasta ja tekemästä verkkoväkivallasta. Pelastakaa Lapset. <https://www.pelastakaalapset.fi/wp-content/uploads/2025/10/verkkoväkivalta-lasten-silmin-selvitys-2025-kip-pari-hanke.pdf>

Hämäläinen M., Järventaus A., O'Loughlin R. & Sundberg L. (2021) Kuka haavoittuu verkossa? Pelastakaa Lapset ry. https://www.pelastakaalapset.fi/wp-content/uploads/2023/09/kuka_haavoittuu_verkossa_2021.pdf

Iyengar S., Sood G. & Lelkes Y. (2012) Affect, Not Ideology: A Social Identity Perspective on Polarization. September 2012 Public Opinion Quarterly 76(3):405-431. <https://doi.org/10.1093/poq/nfs038>

Informaatiovaikuttamisen katsaus (2025). Valtioneuvosto. Haettu 3.11.2025 osoitteesta: <https://valtioneuvosto.fi/valtioneuvoston-viestinta/informaatiovaikuttamisen-katsaus>

Ingram K. (2024) Why Gender Matters in Violent Extremist Propaganda Strategy. ICCT Policy Brief. September 2024. Haettu 11.11.2025 osoitteesta: <https://icct.nl/publication/why-gender-matters-violent-extremist-propaganda-strategy>

Jakonen V., Haavisto R., Heikkilä E., Kurki A. & Udeh E. (2023) Nuoret harhaanjohtavan tiedon maailmassa. Pelastakaa Lapset ry. https://www.pelastakaaalapset.fi/wp-content/uploads/2023/09/nuoret_harhaanjohtavan_tiedon_maailmassa-final.pdf

Jarašiūnaitė-Fedosejeva G. (2025) COVID-19-related conspiracy theory beliefs: Examining individual, country-level, and cross-level predictors. Social Sciences and Humanities Open, Volume 12 (2025). <https://doi.org/10.1016/j.ssaho.2025.101642>

Juntunen M. (2025) Mielenterveysnäkökulmia väkivaltaiseen ekstremismiin ja radikalisoitumiseen. Teoreettisia ja käytännön lähestymistapoja ennaltaehkäisevän työn kentälle. Kide-säätiö. <https://www.kidesaatio.fi/ajankohtaista/2025/5/19/kide-sti-on-julkaissut-mielenterveyden-ja-vkivaltaisen-ekstremismin-suhdetta-ksittelevn-kirjan>

Kansallisen turvallisuuden katsaus (2025). Suojelupoliisi. Haettu 31.10.2025 osoitteesta. <https://katsaus.supo.fi/alaikaisten-radikalisoituminen-euroopassa>

Keskusrikospoliisi (2025) Tietopaketti: The Com – Lapsiin ja nuoriin kohdistuva väkivalta-keskeinen verkkoyhteisö. Haettu 3.11.2025 osoitteesta: <https://ankkuritoiminta.fi/documents/9123075/11195236/The%20Com%20tietopaketti.pdf>

Kowert R., Kilmer E. & Newhouse A. (2024) Taking it to the extreme: prevalence and nature of extremist sentiment in games. Frontiers in Psychology 15. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2024.1410620>

Kouluterveyskysely (2025) Aiempaa useampi kokee terveytensä hyväksi ja moni voi keskustella usein asioistaan vanhempiensa kanssa. THL Tilastoraportti 44/2025, Julkari. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2025091596210>

Kunst J. R. & Obaidi M. (2020) Understanding violent extremism in the 21st century: the (re)emerging role of relative deprivation. Current Opinion in Psychology 2020, 35:55–59. <https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2020.03.010>

Langenkamp A. (2025) Linking social deprivation and loneliness to right-extreme radicalization and extremist antifeminism. Current Opinion in Behavioral Sciences, Volume 63, June 2025. <https://doi.org/10.1016/j.cobeha.2025.101525>

Lewandowsky, S., & Cook, J. (2020) The Conspiracy Theory Handbook. Haettu 25.11.2025 osoitteesta <https://climatecommunication.gmu.edu/all/the-conspiracy-theory-handbook/>

Malkki L., Ali-Hokka H. & Benjamin S. (2025) Väkivaltakeskeiset verkkoyhteisöt. RADIA-katsaus 1/2025. <https://www.helsinki.fi/assets/drupal/2025-11/RADIA-katsaus%201%20-%202025.pdf>

Mannerheimin Lastensuojeluliitto (2025) Nuoret ja nettikiusaaminen. 13–18-vuotiaiden kokemuksia kiusaamisesta digitaalisissa ympäristöissä. https://www.mll.fi/wp-content/uploads/2025/04/nettikiusaamiskysely_2025_A4.pdf

Nuorisobarometri (2024) Nuoruuden kolme vuosikymmentä. Happonen K. & Kiilakoski T. (toim). <https://tietoanuorista.fi/julkaisut/nuorisobarometri-2024/>

Osborne, D., Lilly, K. J., Kunst, J. R., Obaidi, M., & van den Bos, K. (2025). The Role of Relative Deprivation in the Process of Radicalization into Violent Extremism. In M. Obaidi & J. Kunst (toim.), *The Cambridge Handbook of the Psychology of Violent Extremism* (pp. 323–344). Cambridge: Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/9781009407892.019>

RAN (2022) Extremists' Targeting of Young Women on Social Media and Lessons for P/CVE. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2022. Haettu 11.11.2025 osoitteesta: https://home-affairs.ec.europa.eu/system/files/2022-03/ad_hoc_young_women_social_media_lessons-p-cve_022022_en.pdf

RAN (2021) Digital Grooming Tactics on Video Gaming Video Gaming Adjacent Platforms Threats and Opportunities. Conclusion paper online meeting 15-16 March 2021. Haettu 11.11.2025 osoitteesta: https://www.researchgate.net/publication/381310484_RAN_CN_Digital_Grooming_Tactics_on_Video_Gaming_Video_Gaming_Adjacent_Platforms_Threats_and_Opportunities_online_meeting_15-16_March_2021

Rauta J. (2025) Poliisiin tietoon tullut viharikollisuus Suomessa 2024. Poliisiammattikorkeakoulun katsauksia 41. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2025100299240>

Prezelj, I., & Zalokar, L. (2024). Recruitment models and approaches of Islamist terrorist groups: The cases of al Qaeda and ISIS. *Cogent Social Sciences*. <https://doi.org/10.1080/23311886.2023.2289873>

Saari, D., Moilanen, P., & Hautala, M. (2025). Disinformation Landscape in Finland (V2). EU Disinfo-Lab. https://www.disinfo.eu/wp-content/uploads/2025/04/20250402_Disinfo-landscape-in-Finland-V2.pdf

Schlegel L. & Amarasingam A. (2022) Examining the Intersection Between Gaming & Violent Extremism. United Nations Office on Counter-Terrorism. https://www.researchgate.net/publication/364196314_Examining_the_Intersection_Between_Gaming_Violent_Extremism

Sengul K. (2025) How are far-right online communities using X/Twitter Spaces? Discourse, communication, sharing. *Discourse, Context & Media*, 65, 100884. <https://doi.org/10.1016/j.dcm.2025.100884>

Sinokki, Jani (2025) Se oli vain vitsi! – Huumoriin vetoaminen rasismien levittämisen välineenä. *Niin & Näin* 2/2025, 59-70. <https://research.utu.fi/converis/portal/detail/Publication/499502464>

Sisäministeriö (2024) Kansallinen väkivaltaisen radikalisoitumisen ja väkivaltaisen ekstremismin ennaltaehkäisyn ja torjunnan toimenpideohjelma 2024–2027. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-977-6>

Sisäministeriö (2016) Kansallinen väkivaltaisen radikalisoitumisen ja ekstremismin ennalta ehkäisyn toimenpideohjelma. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-092-6>

Sisäministeriö -Terrorismin torjunta. Haettu 30.10.2025 osoitteesta: <https://intermin.fi/poliisi-asiat/terrorismin-torjunta>

Schlegel, L. & Kowert, R. (2024) Gaming and Extremism: The Radicalization of Digital Playgrounds <https://www.taylorfrancis.com/books/oa-edit/10.4324/9781003388371/gaming-extremism-linda-schlegel-rachel-kowert>

Suojanen I., Lehtonen J. & Saarinen A. (2024) Tunteiden viemää: Affektiivinen polarisaatio ja sen yhteiskunnalliset vaikutukset. Valtiotieteellisen tiedekunnan julkaisuja; 263. <http://hdl.handle.net/10138/586881>

Suojelupoliisi – Radikaali-islamistinen terrorismi. Haettu 30.10.2025 osoitteesta: <https://supo.fi/radikaali-islamistinen-terrorismi>

Suojelupoliisi (2025) Kansallisen turvallisuuden katsaus 2025. <https://katsaus.supo.fi/etusivu>

Suojelupoliisi – Uhka-arvio. Haettu 31.10.2025 osoitteesta: <https://supo.fi/uhka-arvio>

Suojelupoliisi – Äärioikeistolainen ideologia. Haettu 31.10.2025 osoitteesta: <https://supo.fi/aarioikeistolainen-ideologia>

THL – Radikalisoitumiseen liittyvä käsitteistö. Haettu 20.11.2025 osoitteesta <https://thl.fi/aiheet/vakivalta/tyon-tueksi/ratti-tukityokalu-radikalisoitumiseen-liittyvan-tuen-tarpeen-arviointiin/radikalisoitumiseen-liittyva-kasitteisto>

UNODC (2019). Prevention of Child Recruitment and Exploitation by Terrorist and Violent Extremist Groups: The Role of the Justice System. United Nations Office on Drugs and Crime Training Manual 2019. Prevention of Child Recruitment and Exploitation by Terrorist and Violent Extremist Groups | United Nations iLibrary. <https://digitallibrary.un.org/record/3825914?v=pdf>

Uutismedian liitto (2025) Nuoret ja uutis mediasuhde. Haettu 4.11.2025 osoitteesta: <https://www.uutismediat.fi/wp-content/uploads/2025/01/ul-nuoret-ja-uutismediasuhde-2025-poiminnat-tuloksista.pdf>

Uski, S. (2024) Mitä some tekee meille? Tammi.

Vincente Á., Driessen M. & García-Calvo C. (2024) New trends in jihadism. Quarterly research review. Ran Policy Support 30 July 2024. Haettu 18.11.2025 osoitteesta https://home-affairs.ec.europa.eu/document/download/996d78a8-6ad7-48b6-84e5-7c3dd500ed3f_en?filename=Quarterly%20Research%20Review%20New%20Trends%20in%20Jihadism_en.pdf

Williams, T. J. V., & Tzani, C. (2024). How does language influence the radicalisation process? A systematic review of research exploring online extremist communication and discussion. Behavioral Sciences of Terrorism and Political Aggression, 16(3), 310–330. <https://doi.org/10.1080/19434472.2022.2104910> Yle 8.1.2025. Metan ilmoitus on pohjimmiltaan vain somejättien välistä kovaa kilpailua, sanoo sometutkija. <https://yle.fi/a/74-20135355>

Yle 24.2.2025 Äärioikeiston kamppailukerhot houkuttelevat nuoria – Suojelupoliisi huolestui alaikäisten radikalisoitumisesta. <https://yle.fi/a/74-20144206>

Asiantuntijahaastattelut

Ali-Hokka Henrik, Tutkimusavustaja, Helsingin Yliopisto

Bauvois Gwenaëlle, Yliopistotutkija, Helsingin Yliopisto

Juntunen Marko, Dosentti, Lähi-idän tutkimus, Helsingin Yliopisto

Kyllönen Katri-Maaria, Väitöskirjatutkija, Jyväskylän Yliopisto

Lehtolaakso Harry, Väitöskirjatutkija, Helsingin Yliopisto

Mankkinen Tarja, Kehittämispäällikkö, Sisäministeriö

Pyrhönen Niko, Tutkijatohtori, Helsingin Yliopisto

Ryhänen Sami, Poliisiylitarkastaja, Sisäministeriö

Sippel Kirsti, Väitöskirjatutkija, Turun Yliopisto

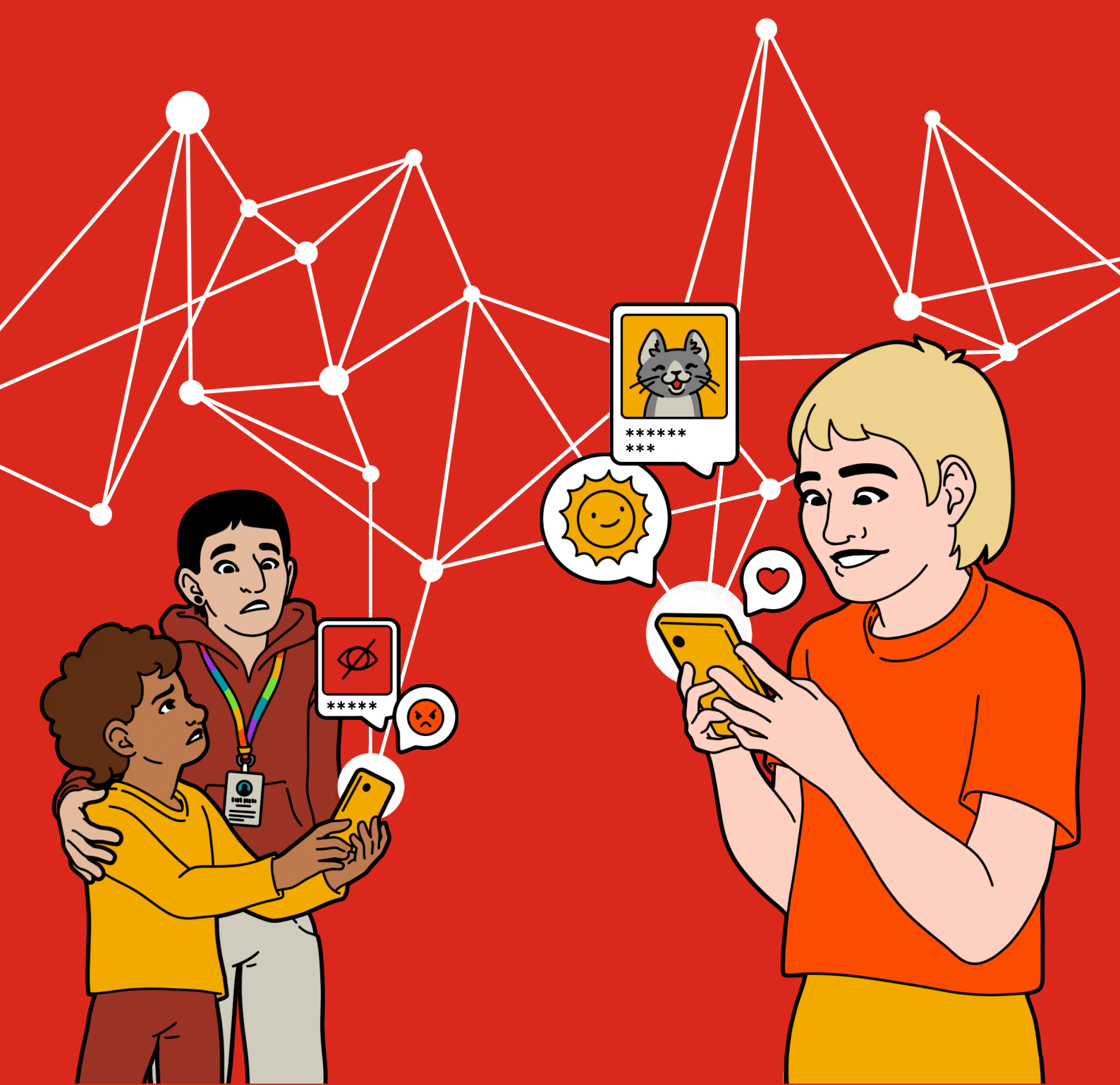
LIITTEET

Liite 1: Vertailutaulukko DSA:n ja TCO:n keskeisestä sisällöstä

DSA (EU 2022/2065)	TCO (EU 2021/784)
Sääntelyn yleiset velvoitteet koskettavat kaikkia yhtiöitä, jotka tarjoavat palveluita EU:n alueella, pois lukien mikroyritykset ja pienet yritykset. Sääntely on tiukempaa erittäin suurille verkkoalustoille ja hakukoneille, joilla on kuukausittain yli 45 miljoonaa aktiivista käyttäjää EU:ssa (2 ja 33 art.).	Sääntely koskettaa kaikkia yhtiöitä, jotka tarjoavat yleisölle tietoa levittäviä säilytyspalveluita EU-alueella (1 art.).
Erittäin suurten yhtiöiden valvonnasta vastaa EU:n komissio. Yhtiöitä, joilla on alle 45 miljoonaa aktiivista käyttäjää EU:ssa, valvotaan sen EU-maan kansallisen viranomaisen toimesta, johon yhtiön päätoimipaikka tai laillinen edustaja on sijoittunut. (56 art.) Suomessa valvontaviranomaiset ovat Traficom, Kuluttaja-asiamies ja Tietosuojavaltuutettu.	Jokainen EU-maa on nimennyt toimivaltaisen viranomaisen (tai useamman) valvomaan asetuksen toteutumista sekä antamaan poistomääräykset ja sanktiot (12 art.). Suomessa nämä viranomaiset ovat Keskusrikospoliisi, Poliisihallitus ja Traficom. ⁹⁶ EU:n alainen Internet Referral Unit (EU IRU) tukee jäsenmaita asetuksen valvonnassa.
Asetuksen tarkoituksena on laittoman verkkosisällön, disinformaation ja muiden yhteiskunnallisten riskien torjunta. Tällä tarkoitetaan tekstejä, kuvia ja ääni- tai videoleikkeitä, joissa on esimerkiksi valeuutisia, propagandaa, vihapuhetta, häirintää, väkivaltaa tai lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa. Alustojen tulee toimia läpinäkyvästi ja antaa ymmärrettävää tietoa käyttöehdoista ja toimintaperiaatteista. Niiden on julkaistava vuosittain raportti toteuttamastaan sisällön moderoinnista. Alaikäisten turvallisuuden on kiinnitettävä erityishuomiota ja varmistettava sen toteutuminen asianmukaisin ja oikeasuhtaisin toimenpitein (14, 15 ja 28 art.) Kaikkien yhtiöiden on mahdollistettava käyttäjille laittoman sisällön ilmoittaminen alustalla. Yhtiöllä on velvollisuus käsitellä ilmoitukset oikea-aikaisesti, huolellisesti, ei-mielivaltaisesti ja objektiivisesti sekä tiedottaa asianosaisia tehdyistä toimenpiteistä (16-17 art.) Alustojen on reagoitava viranomaisten antamiin laitonta sisältöä koskeviin toimenpidemääräyksiin. Jos alustapalvelu havaitsee ihmisten henkeä tai turvallisuutta uhkaavan rikosuhkan, sen on velvollisuus viipymättä ilmoittaa asianomaiselle lainvalvontaviranomaiselle (18 ja 51 art.) Erittäin suurten verkkoalustojen ja hakukoneiden on tämän lisäksi laadittava vuosittain riskien arvioinnin raportti sekä havaittuihin riskeihin perustuva riskien vähentämissuunnitelma. Vähentämistoimenpiteiden on oltava oikeassa suhteessa havaittuihin riskeihin sekä verkkoalustan taloudellisiin valmiuksiin nähden. Valvontaviranomainen tekee tarkastuksia vähentämissuunnitelman toteutumiseen. (34-35 art.)	Asetuksen tarkoituksena on terroristisen verkkosisällön torjunta. Näitä ovat tekstit, kuvat ja ääni- tai videoleikkeet, joilla yllytetään terroritekoihin, annetaan ohjeita rikolliseen toimintaan, kehoitetaan liittymään terroristiryhmiin tai uhataan terroristisella teolla (2 art.) Alustan on poistettava sisältö tunnin kuluessa viranomaisen antamasta poistomääräyksestä (3 art. 3 kohta). Jos yhtiön palveluita on havaittu käytettävän terroristisen sisällön levittämiseen, sen on toteutettava tehokkaita, kohdennettuja ja oikeasuhtaisia ehkäiseviä erityistoimenpiteitä tällaisen sisällön torjumiseksi (5 art.).
Yritykset, joilla on yli 45 miljoonaa aktiivista käyttäjää, voivat saada asetuksen noudattamatta jättämisestä sakkoja, jotka ovat enintään 6 % liikevaihdosta (52 art.).	Jos rikkomukset ovat systemaattisia yritys voi joutua maksamaan sakkoa enintään 4 % liikevaihdostaan (18 art.).

⁹⁶ European Commission (2025) List of national competent authority (authorities) and contact points.





Pelastakaa Lapset

Pelastakaa Lapset on maailman johtava sitoutumaton lapsijärjestö, joka saa aikaan välittömiä ja pysyviä muutoksia lasten elämässä. Yhdessä turvaamme jokaisen lapsen oikeuden elämään, suojeluun, oppimiseen ja osallisuuteen Suomessa ja maailmalla.

Koska lasten tulevaisuus alkaa nyt.

pelastakaalapset.fi



Euroopan unionin
osarahoittama